

INSTRUMENTE INTERACTIVE DE E-LEARNING

Acest proiect este sprijinit de mijloace din bugetul de stat al Republicii Slovace prin programul de asistență oficială pentru dezvoltare SlovakAid.

Proiectul SAMRS/2011/04/04

**Moderinzarea educației în Moldova – pregătirea pedagogilor și elevilor
în metodologia e-learningului extinde accesul la educație flexibilă**

Svätý Jur 2013

CIP

Academia Istropolitana Nova, 2013.

Toate drepturile sunt rezervate. Se interzice reproducerea integrală sau parțială a prezentei publicații, fără acordul autorului.

Pregătit cu sprijinul resurselor financiare din bugetul de stat al Republicii Slovace, prin intermediul programului oficial pentru dezvoltare SlovakAid, în cadrul proiectului SAMRS/2011/04/04 „Modernizarea educației în Republica Moldova – pregătirea pedagogilor și a studenților pentru metodologia e-learning lărgeste accesul la o educație flexibilă.“

CUVÂNT ÎNAINTE

Acest manual - Instrumente interactive de e-learning - este destinat creatorilor și formatorilor de cursuri de e-learning și conține informații practice, sugestii și sfaturi pentru cei ce utilizează metodele interactive în cadrul cursurilor online. Acest manual reprezintă o continuare a Manualul de e-educație, publicat în anul 2012, care are mai mult un caracter tehnic.

Ambele manuale au fost elaborate în cadrul Proiectului „Modernizarea învățământului din Moldova prin extinderea accesului la o educație flexibilă – instruirea cadrelor didactice și a studenților în domeniul e-learning“, derulat prin Agenția SlovakAid și finanțat din bugetul de stat al Republicii Slovace.

Scopul principal al Proiectului constă în susținerea reformelor în sectorul educației și îmbunătățirea accesului la educație prin utilizarea pe scară largă a metodelor de e-learning ca forme de învățare flexibilă. Principali beneficiari ai proiectului sunt cadrele didactice și studenți facultăților pedagogice din Moldova, experții în educația activă și specialiștii din domeniul creării și implementării cursurilor de e-learning. Participanții la

cursurile de formare din cadrul Proiectului au beneficiat de o instruire bazată pe cursurile online, tematica cărora este Uniunea Europeană și cetățenii ei, elaborate anterior de AINova. În afară de schimbul de experiență în domeniul creării și implementării cursurilor online, acest Proiect a contribuit la creșterea gradului de conștientizare a problemelor europene printre pedagogi.

Manualul este format din două părți. Partea I, intitulată, „9 pași spre calitatea învățământului online“, conține traducerea și adaptarea manualului „9 etape-cheie“, autor Tony Bates. Partea a II-a include contribuții referitoare la anumite aspecte ale e-learningului, inspirate de textul de bază, cum ar fi importanța metodelor interactive de predare, evaluarea elevilor în procesul de învățare online, un exemplu și discuții despre resursele gratuite de e-learning.

Sperăm că, după cum s-au exprimat mai mulți participanți la proiect, lucrarea va fi utilă și sugestivă.

Jana Bytčáneková
Manager de Proiect

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	3
DESPRE AUTORI	5
PARTEA I	
9 PAȘI SPRE CALITATEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ONLINE.....	6
Introducere	7
Pasul 1. Luarea unei decizii referitoare la modul în care doriți să predați online.....	9
Pasul 2. Alegerea corectă a tipului de curs online	11
Pasul 3. Munca în echipă.....	15
Pasul 4. Folosirea resurselor existente	17
Pasul 5. Folosirea efectivă a TEHNOLOGIEI	19
Pasul 6. Stabilirea finalităților adecvate.....	23
Pasul 7. Propunerea structurii cursului și a activităților educaționale	25
Pasul 8. Comunicați, comunicați, comunicați	31
Pasul 9. Evaluarea și îmbunătățirea	35
PARTEA A II-A	
ASPECTE SPECIFICE ALE PREDĂRII ȘI ÎNVĂȚĂRII INTERACTIVE.....	38
Rolul metodelor interactive în educație. <i>Zuzana Štefániková</i>	39
Evaluarea elevilor (studenților) în procesul de învățare online. <i>Kata Cigánová, Marta Jendeková</i>	43
Resurse gratuite pentru online învățare. <i>Ghica Roman</i>	47

DESPRE AUTORI

Katarina Pisutová (katka.gerber@gmail.com) este coordonatorul acestui manual. Ca un fost student al lui Tony Bates, a tradus și adaptat textul inițial, incluzând în el și experiența ei din activitățile din Slovacia și SUA. Ea este un coordonator de e-learning la Universitatea Comenius din Bratislava, Slovacia. Deține titlul de master în educația adulților (2003), obținut la Universitatea British Columbia din Canada și de doctor în educație, învățarea online și la distanță (2012), obținut la Open University din Marea Britanie. Ea a locuit, elaborat și predat cursuri online în Slovacia, Uganda, Canada și SUA. Ulterior ea a lucrat în calitate de proiectant de curriculum și designer de instruire la Empire State College din Saratoga Springs, statul New York, SUA și la Universitatea din Pittsbugh. Interesele științifice ale Katarina Pisutová se concentrează în principal în domeniul colaborării online.

În prezent este coordonator de e-learning la Centrul de Tehnologii ale informației din cadrul Universității Komenského din Bratislava și metodist pentru învățământul online la Empire State College din statul New York, SUA.

Katarina Ciganova (kata@ainova.sk) este expert, formator și manager superior de proiect în Departamentul pentru Afaceri Europene al Academiei Istropolitna Nova (AINova). Începând cu anul 1997, activând în cadrul AINova, ea a participat la elaborarea și predarea de cursuri de e-learning, precum și predarea față-în-față. Interesele ei se axează pe identificarea acelor modalități

de prezentare a cursurilor, care ar contribui la o însușire mai bună a materiilor de către elevi.

Marta Jendeková (marta@ainova.sk) este membru al Consiliului de administrare al AINova, expert superior și formator în domeniul afacerilor europene. În AINova ea a fost activ implicată în proiectarea mai multor cursuri e-learning pe teme europene, precum și ca autor de conținuturi. Ea acordă o atenție deosebită aspectelor ce țin de comunicarea în cadrul cursurilor online, precum și de rolul profesorului/tutorei.

Zuzana Stefanikova (zuza@ainova.sk) este expert, formator și manager superior de proiecte în Departamentul pentru Afaceri Europene al AINova. Ca manager al Programului de studii europene, și, ulterior, director executiv al AINova, a acumulat o experiență bogată în domeniul politicilor educaționale și în instruirea adulților. Ea predă cursurile de management al proiectelor, axându-se, în special, pe aplicarea metodelor interactive de predare.

Roman Ghica (ghicaroman@gmail.com) a absolvit în anul 2013 Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Republica Moldova, profilul Pedagogie, specializarea Informatică. Pe durata studiilor a lucrat ca tehnician la un liceu teoretic și ca profesor-voluntar la informatică, predând în limba engleză competențele informatice de bază pentru cadrele didactice în vârstă.

Mulțumim lui Andrei Braicov și Eugenia Foca, care au contribuit cu amabilitate la îmbunătățirea și redactarea acestei lucrări.

PARTEA I

9 PAȘI SPRE CALITATEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ONLINE¹

¹ Acest text nu este o traducere ad litteram. Din textul original au fost omise anumite părți și au fost adăugate fraze explicative și exemple locale, cu intenția de a apropia acest text cititorilor slovaci și moldoveni. La începutul fiecărei părți apare o adresă către textele originale ale profesorului Bates (în cazul în care se dorește controlul modificărilor aduse).

INTRODUCERE²

Textul **9 Pași spre calitatea învățământului online** (în continuare pentru o exprimare mai scurtă vom scrie doar **9 Pași**) a fost publicat sub forma de 10 articole pe blogul profesorului Tony Bates – <http://www.tonybates.ca>. Profesorul Tony Bates a activat mai mult de 20 de ani în calitate de cercetător media în cadrul universității britanice Open University, apoi la Open Learning Agency și la University of British Columbia din Canada. A scris 11 cărți, sute de articole și prezentări, a fost invitat în calitate de consultant pe învățământul online în mai mult de 40 de țări. A activat și pentru Worldbank, OECD ori UNESCO. Și-a oferit acordul deplin în vederea traducerii și adaptării textelor sale pentru acest suport.

Acest text (9 Pași) a fost creat ca reacție la repetatele cereri de informații despre cum se poate asigura calitatea în crearea unui curs sau a unui program online. Bineînțeles, în internet există un număr mare de materiale pe tema standardelor, calității învățământului online, organizațiilor care se axează pe calitate, a rapoartelor de cercetare și articole din aceasta sferă. Scopul nu este reproducerea surselor menționate, dar prezentarea pașilor practici prin care s-ar putea aplica standardele de calitate.

Să presupunem că persoana care folosește deja aceste texte pentru propriul proiect a făcut o analiză prealabilă căutând răspuns la întrebarea **de ce ar trebui ca respectivul curs sau program să fie predat online?**

Prezentăm lista celor 9 pași care ar trebui urmați după luarea unei decizii. Fiecare pas va fi ulterior explicat într-un text separat:

1. Luarea unei decizii referitoare la modul în care doriți să predați online
2. Alegerea corectă a TIPULUI de curs online
3. Munca în ECHIPĂ
4. Folosirea RESURSELOR EXISTENTE
5. Folosirea efectivă a TEHNOLOGIEI
6. Stabilirea unor ȚELURI corecte pentru cursul online
7. Crearea unei STRUCTURI puternice și efective a cursului
8. COMUNICARE, COMUNICARE, COMUNICARE
9. Inovație și EVALUARE

Din start amintit un lucru foarte important. Aceste texte sunt destinate în special persoanelor care încep pentru prima oară crearea unui curs online. Așadar, am putea să numim instrumentele necesare pentru crearea unui curs online **e-learning 1.0**. Instructorii mai avansați și creatorii de cursuri ar trebui să se inspire din textul *Designing online learning for the 21st Century*. Bineînțeles, 9 Pași, ca text, poate fi foarte util și pentru îmbunătățirea unor programe sau cursuri deja existente, mai ales dacă aceste cursuri sau programe sunt în prima fază și proiectul (designul) necesită clar o perfecționare.

- Mai multe informații la: <http://www.tonybates.ca/2012/05/02/nine-steps-to-quality-online-learning-introduction/#sthash.pxBlLPcP.dpuf>

2 Text publicat 2.5.2012 pe <http://www.tonybates.ca/2012/05/02/nine-steps-to-quality-online-learning-introduction/>.

PASUL 1. LUAREA UNEI DECIZII REFERITOARE LA MODUL ÎN CARE DORIȚI SĂ PEDAȚI ONLINE³

Vom dezbate primul și cel mai important pas: Luarea unei decizii referitoare la modul în care doriți să predați online.

Ce înțelegeți prin „calitatea” educației online?

Această întrebare, chiar și singură, ar fi îndeajuns să summarizeze întreaga lucrare, dar, luând în calcul scopurile acestei părți, vom stabili o definiție relativ simplă și bazată pe rezultate: *Prin calitatea unui curs online înțelegem „atingerea unor rezultate egale sau mai bune ale studenților, decât dacă același curs ar fi predat prin mijloace clasice, adică în sala de clasă”*. O astfel de definiție conține doi indicatori cantitativi:

- *Procentul de studenți care finisează cu succes cursul trebuie să fie egal sau mai mare decât în cazul formei clasice de studiu.*
- *Notele finale ale studenților trebuie să fie la fel de bune sau mai bune decât în cazul formei clasice de studiu.*

La nivel calitativ, ar fi demn de menționat încă un criteriu: *Un curs online de calitate ar trebui să ofere studenților cunoștințe și abilități noi și relevante care să survină mulțumită formei online a respectivului curs*. Acest criteriu este dezbătut mai pe larg în lucrarea *Designing online learning for the 21st century*.

În prima fază ne vom concentra pe obiectivul ca respectivul curs online să fie cel puțin la fel de bun ca versiunea sa clasică, bazându-ne pe criteriile mai sus amintite.

De ce este necesară modificarea formei de predare la trecerea într-o formă online?

La trecerea într-o formă online, profesorul trebuie să modifice radical modul de predare – nu doar transferul materialelor în mediul online, dar și regândirea și schimbarea formei de abordare a procesului de învățare în așa fel, încât să fie funcțional pentru studenții care muncesc în mediul online.

Modul de învățare online are în continuare multe trăsături comune cu sistemul clasic de predare în clasă: scopurile clar definite; evaluarea studenților care specifică exact dacă studenții înțeleg și stăpânesc curriculumul etc. Există totuși anumite aspecte care impun o abordare diferită.

Foarte bine ar servi paralela dintre condusul unui automobil și pilotarea unui mic avion. Conducerea ambelor mijloace de deplasare cere o serie de abilități

comune: coordonarea mișcărilor; un bun simț de orientare; capacitatea de a citi o hartă; și alte cunoștințe elementare despre cum funcționează tehnologia pe care omul o folosește. Totuși, spre deosebire de condusul unei mașini, pilotarea unui avion cere și o serie de abilități mai speciale, de exemplu, sincronizarea mai multor mișcări simultane, decolarea, aterizarea, precum și alte reguli de circulație. Reacțiile la situații neașteptate sunt, de asemenea, altele. Pilotarea unui avion cere la rândul ei și o perioadă mai lungă de pregătire decât condusul unui autoturism.

Aceste paralele sunt introduse aici în special pentru faptul că mulți profesori cred că este îndeajuns să-și transfere cursul pe care îl predau și în clasă pe o platformă. Drept exemplu, servesc cursurile înregistrate video, pe care studenții și le descarcă, sau cursurile predate clasic, dar folosind un sistem de videoconferință. Bineînțeles, există multe dovezi și studii care susțin că acest tip de abordare duce spre un rezultat înalt. (vezi spre ex. Figlio, Rush and Yin, 2010).

Unul din principalele motive pentru care adesea o instruire online nu funcționează este lipsa de flexibilități pentru studenții din mediul online. Flexibilitatea este principalul motiv pentru care studenții se înscriu la cursuri online. Conferințele sincronizate se pot desfășura chiar în timpul în care studentul are alte îndatoriri, sau poate fi vorba despre un student care se concentrează mai bine pe perioade scurte de timp la anumite intervale, iar o înregistrare de o oră a cursului nu îi este convenabilă. Alt motiv important parvine din faptul că deseori predarea online oferă studenților posibilitatea asimilării de cunoștințe și formării abilităților mult mai efectiv decât ar oferi un curs tradițional.

De asemenea, trebuie să luăm în calcul și diversele aspecte ale învățământului online, generate de doleanțele studenților. De exemplu, există o multitudine de studii care relevă că studenții online doresc un sentiment de „prezență” online a instructorului, care comunică cu aceștia pe forumuri, și-i îndrumază spre alegerea materialelor de studiu sau a publicațiilor relevante, răspunde prompt la întrebările puse de studenți (a se vedea Richardson and Swan, 2003). Un spațiu de consultare limitat sau reacția la o anumită întrebare după 20 de minute de la terminarea cursului prin mijloace web nu conferă acel element de flexibilitate online de care studenții au nevoie.

Prin urmare, este foarte importantă crearea unui scenariu de curs online în așa fel, încât acesta să ofere studenților exact ceea ce ei au nevoie. Din fericire există o mare varietate de experiențe și studii pe baza cărora

3 Text publicat 6.5.2012 pe <http://www.tonybates.ca/2012/05/02/nine-steps-to-quality-online-learning-introduction/>.

au fost identificate principiile fundamentale de scenariu ale unui curs online de succes. Anume aceste principii vor fi discutate în text.

Cum doriți să predați online?

Această întrebare vă obligă oarecum să revizuiți propria filosofie de predare. Care este rolul dumneavoastră ca profesor?

Aveți o abordare obiectivistă? Credeți că cunoștințele sunt clar definite și există indiferent de percepția profesorilor și studenților? Vă considerați un expert care deține cunoștințe și le transmite studenților?

Sau: percepeți procesul de învățare ca pe un efort individual al studentului, orientat spre dezvoltarea competențelor și abilităților, aveți convingerea că studentul trebuie să evalueze critic faptele, să pună întrebări, să analizeze și să aplice cunoștințele? Vă considerați mai degrabă ghid sau facilitator decât expert?

Poate că doriți să predați altfel, dar vă găsiți într-o sală cu 200 de studenți, ceea ce vă determină să predați pe un sistem mai autoritar? Sau poate că doriți să combinați ambele sisteme, dar nu aveți timp din cauza orarului și a organizării sistemului de predare din instituția unde activați?

Cursurile online pot fi proiectate pe baza primei sau a celei de-a doua abordări, sau bineînțeles prin combinație. Trecerea dumneavoastră într-un spațiu de predare online vă oferă posibilitatea eliberării de restricțiile dictate de orarul cursurilor și exercițiilor, și vă oferă posibilitatea să regândiți, să reevaluați, ba chiar să îmbunătățiți abordarea dumneavoastră față de predare. De exemplu, prin mutarea majorității materialelor dumneavoastră în forma online, sunteți scutiți de pierderea timpului cu predarea în sine, iar timpul câștigat poate fi astfel folosit pentru interacțiunea cu studenții în grupuri mai mici sau mai mari. Spre exemplu, un profesor cu 200 de studenți și-a transferat cursurile în mediul online, a eliminat predarea acelor cursuri și a împărțit studenții în zece grupe mai mici, astfel a reușit să petreacă cu fiecare grupă în parte câte o săptămână de discuții online, oferind activități de grup și analizând conținutul cursurilor. Astfel, a adăugat cursului elementul de interacțiune, care lipsește în vechiul sistem de predare.

O altă posibilitate de care dispuneți odată cu trecerea cursurilor în mediul online este îmbogățirea materialelor de curs cu animații, simulări, sau secvențe-video – exemplificări pentru activitățile de laborator. De asemenea, cursul poate fi îmbogățit dacă cereți studenților ca înainte de sosirea într-un laborator real să planifice și să realizeze o simulare online a experimentului pregătit. Prin aceasta timpul petrecut în laborator este folosit mai efektiv și va fi mai scurt.

Mutarea cursului dumneavoastră în mediul online deschide noi posibilități care nu puteau fi puse în practică în sistemul clasic de predare. Asta nu înseamnă că toate activitățile trebuie realizate online, dar va permite o concentrare mai efektivă a exercițiilor în clasă pe activități, unde interacțiunea este cu adevărat necesară. Forma online vă oferă, de asemenea, posibilitatea regândirii silabusului de curs și folosirea potențialului de muncă al studenților (de exemplu, căutarea informațiilor relevante pe internet, prin prelucrarea acestora, prin analiză sau, după caz, aplicarea acestora în situații concrete, sau trasând sarcinia). De aceea, dacă doriți să începeți să predați online, de la bun început ar trebui să vă gândiți ce metodă de predare doriți să abordați și cum se poate aplica această metodă online.

Pe de altă parte, toate deciziile nu trebuie luate imediat din start. Odată cu trecerea graduală prin cei 9 pași, ele vor fi luate mai ușor. Prima și cea mai esențială este decizia de a deveni deschis unor noi abordări.

Un lucru este însă sigur – dacă pur și simplu încărcați pe web cursurile dumneavoastră scrise, sau o înregistrare video de 50 de minute, este foarte probabil ca rezultatul acestui tip de curs online să fie un număr mai mic de absolvenți ai acestuia și note finale mai slabe decât în cazul formei clasice de predare a cursului.

Activități, contemplații

1. Descrieți filosofia dumneavoastră de predare. Explicați viziunea dumneavoastră pentru cazul în care n-ar exista nici o restricție.
2. Enumerați principalele probleme cu care vă întâlniți în sistemul clasic de predare.
3. Contemplați asupra avantajelor cursului predat în forma online cu asigurarea unei flexibilități de acces a studenților la materialele de curs. Descrieți cum ar arăta acest curs?

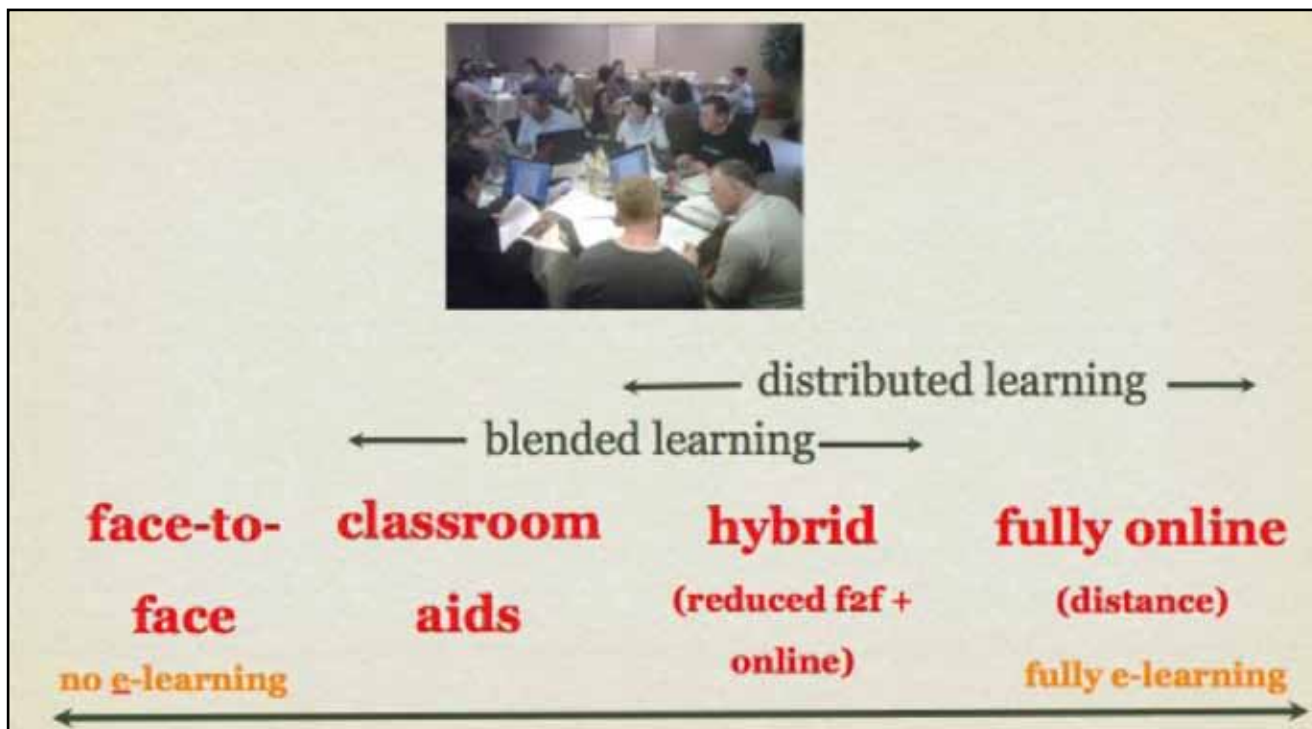
Următorul pas

Următorul pas (Pasul 2) se va axa asupra tipului de curs online pe care ar trebui să-l predați și asupra modului de alegere a acestui tip.

Referințe

- Figlio, D., Rush, N. and Yin, L. (2010) Is it Live or is it Internet? Experimental Estimates of the Effects of Online Instruction on Student Learning Cambridge MA: National Bureau of Economic Research
- Richardson, J. C., & Swan, K. (2003). Examining social presence in online courses in relation to students' perceived learning and satisfaction. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 7 (1), 68-88.

PASUL 2. ALEGEREA CORECTĂ A TIPULUI DE CURS ONLINE⁴

© Bates, A. and Poole, G., 2003: Creative Commons license (non-commercial use; acknowledgement)

Continuumul educației online

Educația online poate fi folosită în mai multe moduri. Diferitele forme includ:

- *Materiale de curs* – materiale venite în sprijinul formei clasice de predare (în esență, teme de acasă pentru studenți), spre exemplu, prezentări Power-Point, suporturi de curs, întrebări legate de atribuții, informații de terminologie sau noutăți la cursul online, majoritatea plătite și accesate printr-un Learning Management System (LMS), cum sunt Moodle ori Blackboard. De asemenea, studenții pot preda prin intermediul LMS-ului rezolvările la cerințele primite. Profesorii denumesc adesea acest tip de curs ca „mixt” (blended). Trebuie însă conștientizat că această formă de curs solicită un volum mai mare de muncă atât pentru profesor, cât și pentru student.
- *Cursurile hibride (blended learning)* – forma unde întâlnirile față-n-față (face-to-face) sunt restrânse, dar nu total eliminate, iar timpul câștigat poate fi folosit de studenți pentru munca online.

Cursurile hibride pot avea diferite modele:

- Vancouver Community College are un curs pentru mecanici auto specializați pe părțile din material plastic al caroseriilor. Cursanții studiază online primele 10 săptămâni, apoi timp de trei săptămâni frecventează școala pentru realizarea practicii. În prima zi a practicii sunt evaluate abilitățile studenților. Mulți dintre participanți la acest curs muncesc deja ca mecanici și și-au dezvoltat aceste abilități din experiența proprie. Ca urmare, aceștia primesc automat acreditarea, fără a realiza partea practică a cursului. Astfel, profesorul are mai mult timp pentru un grup mai restrâns de persoane care nu posedă abilitățile practice necesare.
- Royal Roads University lângă orașul Victoria, British Columbia, care se axează în principal pe învățământul de lungă durată, folosește alt tip de model hibrid. Studenții parcurg două semestre prin forma de studiu doar online, iar al treilea semestru – în școală (face-to-face).
- Modelul hibrid cel mai des folosit, presupune una sau doua întâlniri pe semestru, restul muncii fiind online. În continuare ne vom axa pe cele mai efective metode de aplicare a acestui model.

⁴ Text publicat în 10.5.2012 pe <http://www.tonybates.ca/2012/05/10/nine-steps-to-quality-online-learning-step-2-decide-on-what-kind-of-online-course/>.

Cursurile hibride nu se folosesc deocamdată masiv la nivel universitar, dar unii susțin că aceste modele hibride vor fi în scurt timp cele mai folosite. La această stare de fapt se va ajunge în momentul în care tot mai mulți oameni vor înțelege avantajele și dezavantajele atât sistemului de predare online, cât și a celui clasic, și se va încerca folosirea celor mai avantajoase caracteristici ale ambelor sisteme.

- *Online*: curs predat doar în forma online, deci curs la distanță. Se presupune ca până la 15% din toate cursurile postliceale din America de Nord sunt în totalitate în format online, iar numărul acestora se află în continuă creștere (între 10% – 20% pe an).

Fiecare profesor trebuie să ia acum decizia unde vrea să se situeze în acest continuum online și unde ar trebui să situeze cursul predat.

Cum trebuie luată decizia

Decizia referitoare la tipul cursului pe care îl veți alege depinde în cea mai mare parte de:

- filosofia de predare;
- studenții cărora le veți preda, respectiv a căror interes doriți să-l stimulați;
- cerințele materiei sau a profilului la care predăți;
- resursele care vă stau la dispoziție.

Filosofia dumneavoastră de predare

De alegerea filosofiei de predare ne-am ocupat și în capitoul precedent (Pasul 1), dar deciziile de dinaintea începerii muncii la un curs online nu sunt ușoare. Această filosofie se va modifica și de-a lungul creării cursului atât pe baza posibilităților, cât și a circumstanțelor. La început trebuie stabilit un sistem concret de valori și o imagine asupra felului în care vreți să vă raportați la predare în condiții ideale. O astfel de imagine vă va ajuta cu adevărat în luarea unor decizii practice ulterioare.

Cine sunt (ar putea sa fie) studenții?

Experiențele și cercetările realizate pun în evidență categoriile de studenți care obțin cele mai bune rezultate în cazul studiului online, dar și a celor care au probleme cu acest sistem. Principalele categorii de studenți de succes în sistemul online sunt:

- *Studenții învățământului de lungă durată*, care au nevoie de noi calificări, recalificării sau noi cunoștințe. Aceștia sunt de obicei oameni angajați și căsătoriți care au nevoie de flexibilitatea oferită de studiul online. Adesea ei sunt absolvenți universitari care deja știu ce înseamnă a studia. De exemplu, pot fi ingineri care își completează cunoștințele în management sau profesioniști care au nevoie de informații noi din aria lor de activitate. Ei sunt mai bine motivați pentru că văd conexiunile dintre materialul studiat și propria experiență. Sunt deci studenții ideali pentru

un curs online (chiar dacă uneori sunt mai în vârstă și nu dețin atâtea cunoștințe tehnice în comparație cu studenții tradiționali). Principala prezumție în crearea scenariului de curs pentru această categorie de studenți este inteligibilitatea structurii și simplitatea tehnologică a scenariului.

- *Studenții independenți*. Învățământul online, mai ales în forma sa integrală, atrage o autodisciplină din partea studentului cu capacități de studiu dezvoltate. Aceste capacități le poate avea un individ la orice vârstă, dar în același timp este ceva la care trebuie muncit, așa că în majoritatea cazurilor nu se cere, spre exemplu, proaspeților absolvenți din ciclul liceal să studieze doar în mediul online.
- *Studenții la zi care au nevoie de flexibilitate*. Numărul studenților la zi care favorizează studiul online este surprinzător de ridicat. La University of British Columbia din Canada, procentul de studenți înscriși la zi reprezintă doar 80% din cei care apelează la învățământul la distanță. Această situație are bineînțeles și o serie de cauze. Mulți dintre acești studenți, pe lângă studiu, au și un loc de muncă pentru a putea achita taxele de școlarizare și nevoile vitale, iar această posibilitate de instruire online le oferă flexibilitate temporală. Al doilea motiv este faptul că numărul de locuri la anumite discipline este limitat, iar aceștia nu își pot alege adesea materiile după preferințe. Versiunile online ale cursurilor oferă astfel variante noi de alegere.
- *Studenții care trăiesc la distanțe mari de școală*. În țări precum Canada, distanțele sunt adesea foarte mari, iar unii studenți ar trebui să călătorească sute sau chiar mii de kilometri pentru a putea studia la profilurile sau specializările de interes. Totuși, trebuie însă luat în considerare că, potrivit statisticilor, majoritatea studenților online locuiesc la o distanță de o oră de la universitatea la care studiază și au ales această formă de studiu datorită flexibilității, dar nu neapărat a distanței. Mai mult, studenții din zonele mai îndepărtate posibil să nu aibă o conexiune la internet destul de bună și mijloacele tehnice necesare studiului online. Acești factori trebuie luați în calcul dacă planificați un curs pentru această categorie de studenți.

Este deci important de știut pentru ce tip de studenți pregătiți cursul. În cazul unor studenți puteți începe studiul pe sistemul clasic și să-i introduceți mai apoi treptat în sistemul online. În cazul altor studenți, mediul online este singura posibilitate de studiu. Pentru mulți studenți însă, cea mai bună metodă este combinarea întâlnirilor față-n-față cu studiul online. Mutarea cursului dumneavoastră în mediul online vă dă posibilitatea să vă adresați și unor noi categorii de studenți, care nu ar avea posibilitatea de a absolvi cursul respectiv în forma sa clasică. Cine sunt (respectiv ar putea fi) studenții dumneavoastră? Ce fel de curs va fi cel mai bun pentru ei?

Cerințele materiei sau a profilului la care predați

Experiența arată că orice materie se poate învăța online cu suficiente resurse de timp și financiare pentru pregătire. Online se poate realiza mult mai mult decât își pot imagina majoritatea profesorilor din sistemul clasic. Sunt însă unele materii sau profiluri unde pentru elaborarea unui curs online este mai dificilă. Stabilirea nevoilor cursului și posibilitățile transformării acestuia într-o formă online solicită o bună cunoaștere a materiei și o minte deschisă noilor metode și abordări. Un expert în învățământul online nu poate lua aceste decizii în locul vostru, el poate doar să vă ofere o îndrumare.

Drept exemplu putem lua domeniul hematologiei, care este dificil de studiat într-un sistem online.

Conținut sau capacități?

În realizarea design-ului cursului online este bine să se facă diferența între conținut și capacitățile de definire a scopurilor acestuia.

Conținutul este format din fapte, date, ipoteze, idei, argumente, dovezi și descrieri (de exemplu, imaginile și descrierile componentelor individuale ale unui mecanism și explicații referitoare la funcțiile acestora). În hematologie, conținutul ar include descrierea componentelor individuale ale sângelui, biologia celulelor, descrierea dispozitivelor folosite la măsurători, teorii și ipoteze referitoare la coagularea sângelui, legături dintre rezultatele testelor și anumite boli etc.

Capacitățile descriu cum ar trebui folosit conținutul în practică. Astfel, în hematologie capacitățile țin de analizele testelor, compoziția sângelui, folosirea dispozitivelor (acolo unde folosirea dispozitivelor este ceva ce trebuie învățat în respectivul curs), stabilirea și confirmarea sau respingerea unor ipoteze, stabilirea diagnosticului, rezolvarea unor probleme și stabilirea unui tratament.

Există multe modalități de transpunere, a conținutului într-o formă online: texte, imagini, simulări audio și video. Spre exemplu, grafica, scurte înregistrări video sau imagini foto de sub microscop pot arăta exemple de celule sanguine în diferite stadii ori condiții. Pe internet vom găsi un număr tot mai mare de materiale gratuite cu caracter educativ (de exemplu, American Society of Hematology's video library). Producerea unui conținut electronic în regie proprie este mai costisitoare, dar mulțumită camerelor ieftine, echipamentelor tehnice și a softului accesibil, ea devine tot mai ușor de realizat. O documentare videografică din cadrul unui experiment poate ajuta studenții într-o măsură mai mare decât dacă ar fi toți prezenți în laborator, dar nu ar avea destul spațiu fizic pentru a analiza experimentul.

În primul rând, trebuie prelucrat conținutul materiei pe care îl doriți în curs și luată o decizie în legătură cu cea mai bună cale de prezentare online. Adesea se întâmplă ca respectivul conținut să fie mai bine prezentat și ilustrat

în forma online decât în sala de curs. NU ESTE bine, să încercați prezentarea unui conținut prin intermediul unor cursuri înregistrate integral. Un student din sistemul online recurge la secțiuni mai scurte, iar forma de studiu în pași mici și modular este mai convenabilă. Ea conferă o flexibilitate mai mare în crearea conținutului și oferă studentului posibilitatea unei „digerări” bune a informațiilor noi acumulate. În forma online este posibilă prezentarea conținutului prin metode mai noi și mai interesante, care sunt chiar mai „autentice” decât prezentarea clasică. Acesta este motivul pentru care este importantă alocarea de timp și depunerea de efort în vederea acestor modalități interesante de prezentare a conținutului.

Dezvoltarea abilităților studenților în studiul online este o provocare și mai mare, mai ales dacă abilitățile date solicită capacități concrete de manevrare a unor dispozitive sau alte cerințe mecanice. În exemplul nostru, legat de hematologie, ar fi vorba despre capacitățile de analiză a componentelor sângelui, interpretarea rezultatelor și propunerea unui tratament. Aici ne întrebăm dacă este posibil ca cineva să-și formeze aceste capacități printr-un sistem online și cum se poate verifica online faptul că studentul a dobândit sau nu aceste capacități.

După analizarea conținutului și abilităților, trebuie să desenați un astfel de tabel:

	Față în față	Online
Conținut		
Învățăm teoria și terminologia		x
Secvența video “Interacțiunea sub microscop”		x
Graficul structurii moleculare a sângelui		x
Abilități		
Proiectarea experimentală a amplasării cu ajutorul unui echipament virtual		x
Examinarea analizelor cu ajutorul microscopului	x	
Introduceți glucoza	x	

Imaginea 1: analiza scopurilor cursului și modalități de predare.

Din acest exemplu reiese că majoritatea conținutului se poate preda studenților online, împreună cu importanta capacitate de a planifica un experiment. Cu toate acestea unele activități au în continuare nevoie de un training practic. Această necesitate va solicita câteva exerciții de weekend sau câteva seri petrecute în laborator. Prin urmare, vom obține un curs hibrid cu cca. 50% din timp petrecut online, restul – în laborator.

Odată cu progresul animației, simulărilor și laboratoarelor online care se pot controla la distanță prin internet, apar tot mai multe posibilități care facilitează și

trainingurile de laborator în mediul online. Bineînțeles, nu întotdeauna se găsesc materialele necesare online, dar și aici situația se îmbunătățește. În domeniile umaniste, sociale sau afaceri transferul cursurilor într-un mediu online este mult mai ușor.

Este clar că alegerea părților din curs care vor fi predate online este mai degrabă intuitivă, bazată pe cunoștințele și experiența instructorilor într-un anumit domeniu pe capacitățile de gândire creativă în căutarea unor noi metode de predare. Este deja cunoscut faptul că o cantitate mare de conținut se poate preda la un nivel calitativ ridicat și în mediul online. Azi nu este convingătoare opinia că în primul rând trebuie să se recurgă la sistemul clasic de predare pentru că acesta este incontestabil mai calitativ.

Fiecare profesor trebuie să își pună întrebări de genul: Dacă transfer cursul meu în varianta online, care sunt avantajele formei clasice de curs pe care trebuie să le introduc în varianta online? De ce am nevoie ca studenții mei să fie în sala de curs alături de mine? Întotdeauna studenții din sală folosesc util timpul?

Resurse

Un muncitor bun are nevoie de instrumente și de timp pentru a presta o muncă de calitate. Același lucru se aplică în învățământul online. Să aruncăm o privire asupra resurselor de care dispuneți în vederea pregătirii cursului.

1. *Timpul dumneavoastră.* Acesta reprezintă cea mai esențială resursă dintre toate. Timpul petrecut învățând cum să predați în mediul online este foarte important. Trebuie să obțineți multe cunoștințe, iar pregătirea primului curs în această formă va solicita o perioadă mult mai lungă de timp decât perioadele care vor urma. Instituția în care activați ar trebui să asigure o anumită formă de training sau de ajutor pentru profesorii care transpun cursurile în format online. Optim ar fi dacă profesorul ar primi o grație de la procesul de predare în perioada pregătirii cursurilor (în condiții ideale, timp de un semestru pentru pregătirea unui curs de aceeași durată), fapt care bineînțeles nu este întotdeauna realizabil. Mai departe ne vom ocupa cu folosirea timpului într-o formă cât mai efektivă în pregătirea și predarea cursului. Un lucru este clar: epuizarea profesorului este în legătură directă cu designul cursului online. Un curs bine gândit ar trebui să solicite mai degrabă un volum de muncă mai mic din partea profesorului. Acest punct îl vom dezbate mai pe larg.
2. *Supportul tehnic.* Dacă instituția la care activați dispune de tehnicieni care vă oferă suport, de exemplu designeri web sau chiar specialiști în metodologia predării online, folosiți-va de ajutorul acestora. Acești specialiști pot avea o experiență legată de alte cursuri online, vă pot asista în rezolvarea problemelor de ordin tehnic, sau va pot da un sfat. Cu echipele de asistență vă veți întâlni și la Pasul 3.
3. *Sistemul de gestionare a cursurilor online (Learning*

management system). Majoritatea instituțiilor de învățământ superior dispun azi de sisteme LMS (learning management system), de exemplu, Moodle ori Blackboard. Alte LMS-uri des folosite sunt Desire2Learn, Sakai și Instructure. Folosiți LMS-ul existent. Important este să nu vă lăsați de la bun început atrași în discuții referitoare la faptul dacă instituția în care activați dispune de cel mai bun LMS sau nu. Majoritatea LMS-urilor sunt foarte asemănătoare și sunt îndeajuns de flexibile pentru a vă putea facilita predarea cursului dumneavoastră prin metoda pe care o găsiți cea mai convenabilă. Folosiți un LMS, acesta vă va oferi structură și formă, așa că veți putea începe relativ rapid și simplu. În cazul în care instituția în care activați nu dispune de un LMS și nu aveți competențe de creare a paginilor web, nu merită să faceți eforturi pentru predarea online. Crearea unui curs online fără un LMS necesită abilități specifice și mult timp pentru gestionarea paginii web.

4. *Colegii care au predat deja online.* Un real ajutor pentru dumneavoastră pot fi colegii cu experiență legată de cursurile online, care probabil dispun deja de materiale pe care ar putea să vi le ofere.

Analizarea resurselor de care dispuneți poate fi un factor decisiv în luarea deciziei dacă veți avea capacitatea să transpuneți un curs în varianta online la calitatea necesară. Dacă nu dispuneți de niciuna din resursele menționate, ar trebui să vă revedeți decizia de transpunere sau creare a cursurilor în forma online.

Cine trebuie să ia aceasta decizie?

Crearea cursurilor online ar trebui raportată mai degrabă la întregul program de studiu decât la cursul individual. Spre exemplu, dacă scopul unui curs este de a dezvolta la studenți capacitatea de studiu individual, atunci înțeleaptă ar fi începerea predării cursului în formă clasică și ulterior introducerea graduală a elementelor online.

Pe lângă mecanismul de luare a deciziilor în vederea stabilirii obiectivelor și programelor analitice, fiecare program de studiu trebuie să dispună și de un mecanism de decizie referitor la forma programei de predare.

Concluzii

Rezumat: Sunt patru factori care determină deciziile legate de forma cursului:

- Filosofia dumneavoastră de predare
- Studenții cărora le veți preda, deci a căror interes doriți să-l stimulați
- Cerințele materiei sau a specializării la care predați
- Resursele de care dispuneți.

Fiecare profesor trebuie să ia singur decizia asupra părților din curs care se pretestează pe sistemul online. Cu toate că fiecare factor are propria importanță și trebuie luați în considerare toți, decizia finală are în mare măsură caracter intuitiv.

PASUL 3. MUNCA ÎN ECHIPĂ⁵

În această parte încercăm să explicăm că una dintre cele mai ușoare căi de asigurare a calității este munca în echipă.

De ce munca în echipă?

Pentru unii profesori procesul de predare în sala de clasă este o activitate foarte individuală, care se desfășoară în spatele ușilor închise, doar între profesor și studenți.

Din această perspectivă, predarea online este total diferită. Crearea unui curs online de calitate cere o serie mare de abilități, pe care majoritatea profesorilor (mai ales cei care pregătesc primul lor curs) pur și simplu nu o acoperă. Modalitatea de comunicare online între profesor și studenți trebuie organizată într-o manieră diferită celei folosite în predarea clasică. Se va pune accentul pe activități interactive convenabile studenților, dar și structurii și conținutului cursului predat, care să fie în concordanță cu cerințele învățământului online. Un scenariu de curs potrivit reprezintă cheia spre atingerea nivelului calitativ definit pentru acest tip de instruire (rezultatele studenților trebuie să fie cel puțin egale cu cele întâlnite la forma clasică de predare). Aceste aspecte sunt din domeniul metodologic și pedagogic, în care majoritatea profesorilor universitari nu au primit nici un fel de pregătire. Mai mult, aici apar și probleme de ordin tehnologic. „Noii” profesori vor avea probabil nevoie de asistență, spre exemplu, la crearea materialelor video și grafice.

Un alt motiv în vederea muncii în echipă este reparțizarea sarcinilor. Este clar că la crearea unui curs online apar activități de natură tehnică pe care un profesor din mediul clasic de predare nu le stăpânește. Dacă un profesor este hotărât să facă totul de unul singur, pregătirea suportului tehnic pentru curs înseamnă deja o cantitate enormă de muncă. De asemenea, s-a constatat că, dacă scenariul cursului online nu este bine realizat, studenților nu le mai este clar ce și când trebuie să facă. În plus, dacă materialul nu este destul de inteligibil, profesorul va fi asaltat de e-mail-uri din partea cursanților. Metodologii (instructional designers), care au stagii de pregătire și au muncit deja la crearea unor cursuri, pot constitui un ajutor prețios pentru un profesor „nou” în predarea online.

Cooperarea cu colegii de catedră care au o experiență mai vastă în predarea cursurilor online vă va ajuta să atingeți mai rapid un nivel decent din punct de vedere calitativ și de asemenea să economisiți timp.

Spre exemplu, trei profesori a unei catedre realizau cursuri online. Toate aceste trei cursuri aveau nevoie de aceeași interfață grafică, aceeași descriere tehnică a același dispozitiv de măsurare. Cei trei profesori au luat decizia de a munci în echipă. Împreună, ajutați de un designer grafic, au creat o prezentare de foarte înaltă calitate, pe care mai apoi au folosit-o în toate trei cursuri. Această cooperare a provocat ulterior discuții referitoare la măsura în care aceste cursuri se suprapun din punct de vedere al conținutului și la modalitățile de menținere a consistenței în cadrul programului de studiu. Discuțiile au devenit ușoare grație faptului că materialele online au fost partajate, facilitând astfel studierea lor.

Evident, pentru mulți profesori crearea cursurilor în echipă reprezintă un mare salt cultural. Dar avantajele muncii în echipă în vederea creării unui curs online, fără echivoc merită dimensiunea efortului. După ce profesorii care creează cursuri online devin mai experimentați, ajutorul unui metodolog nu mai este atât de necesar. Totuși, în pofida acestui fapt, chiar și profesorii experimentați adesea își revizuiesc cursurile sau creează altele noi în echipă datorită faptului că această formă de activitate le ușurează munca.

Cine face parte din echipă?

Mărimea echipei depinde de proporțiile cursului sau de programul de studiu. De regulă, în crearea unui curs online este implicat un profesor/creator/expert principal, ajutat la conținut de un metodolog. Dacă este nevoie, se apelează la ajutorul unor graficieni, designeri web sau alți specialiști. În cazul unui curs cu un număr mai mare de profesori și studenți, profesorii trebuie să muncească în echipă, împreună cu metodologul. În echipă poate fi și un bibliotecar care ajută la identificarea surselor bibliografice, la clarificarea problematicilor legate de drepturile de autor și care asigură necesitățile bibliografice ale studenților legate de curs după demararea acestuia.

Ce se întâmplă cu libertățile academice? Le voi pierde muncind în echipă?

Nu. Profesorul are întotdeauna cel mai important cuvânt în deciziile legate de conținutul cursului, dar și asupra scenariilor de învățare. Metodologii acționează ca sfătuitori. Responsabilitatea legată de curs revine întotdeauna profesorului. Totuși, din punct de vedere strategic, nu este înțelept să abordați o purtare superioară în relația cu tehnicienii care vă ajută. Aceștia sunt profesioniști, specialiști în aria lor de activitate și

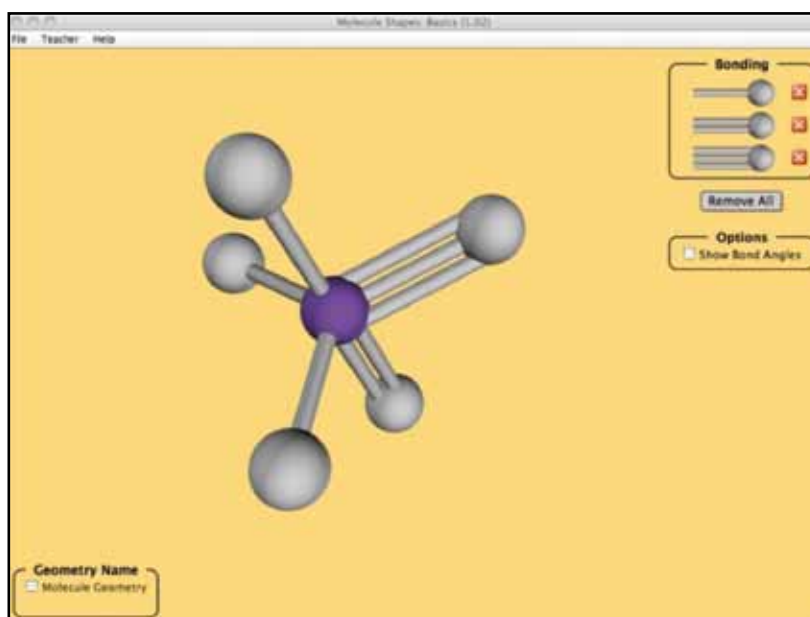
5 Text publicat 15.5.2012 pe <http://www.tonybates.ca/2012/05/15/nine-steps-to-quality-online-learning-step-3-work-in-a-team/>

trebuie apreciași ca atare. La fel stau lucrurile și în cazul metodologilor. Metodologul are o gamă variată de experiențe acumulate la elaborarea altor cursuri online. El știe să prevadă ce va funcționa și ce nu va funcționa. Chirurgii colaborează cu anesteziștii, cu asistenții și le oferă încredere. Relațiile profesionale dintre profesori, metodologi și designerii web ar trebui să funcționeze pe principii similare.

Concluzie

La crearea unui curs online munca în echipă poate ușura esențial activitatea unui profesor. Un design bun al cursului nu doar ajută studenții să se orienteze, dar micșorează în același timp efortul profesorului. Cursurile arată mai bine dacă este folosită o grafică și un design web mai atractiv. Suportul tehnic din partea specialiștilor ajută profesorul în economisirea timpului și energiei.

PASUL 4. FOLOSIREA RESURSELOR EXISTENTE⁶

Simulare pe model molecular: phET, University of Colorado at Boulder

În această parte încercăm să convingem că folosirea resurselor accesibile online (deja existente) este mai ușoară decât “redescoperirea roții” (crearea propriilor resurse) și economisește profesorului mult timp și energie.

Transferul conținutului de curs în forma online

O bună organizare a timpului este vitală în învățământul online. Profesorii adesea investesc mult timp în transferul materialelor în forma online, având în vedere că în forma lor inițială nu sunt neapărat folosibile la parametrii optimi. Spre exemplu, prezentările PowerPoint sunt plasate pe web fără comentarii și explicațiile pierd adesea nu doar puncte critice din conținut, dar și anumite nuanțe și accente. Totuși, o bună perioadă de timp se poate economisi prin folosirea unor materiale deja aflate la dispoziție online.

În Pasul 1 am pus în evidență avantajul ajustării predării în detrimentul simplelor înregistrări ale cursurilor sau a mutării prezentărilor PowerPoint într-o formă online. Aparent ne contrazicem când spunem, că ar trebui folosite materiale deja existente. Diferența este că îndemnăm să folosiți materiale existente care au fost deja ajustate mediului online.

Folosiți tehnologiile existente în instituția în care activați

Dacă instituția în care activați deține deja un Learning Management System (LMS) ca Moodle sau Blackboard,

folosiți-l. Insistăm să nu vă lăsați atrași în discuții legate de calitatea LMS-ului. Din perspectiva funcționalității, diferențele sunt neglijabile. Posibil agreeți alt LMS, dar efortul depus în folosirea unuia care nu are susținere în instituția dumneavoastră poate fi prea mare. Sistemele LMS nu sunt perfecte, dar au evoluat vizibil în ultimii 20 de ani și sunt „user friendly” (orientate spre utilizator). Vă oferă spațiu pentru organizarea cursului dumneavoastră, iar dacă acest LMS este compatibil cu instituția unde munciți, puteți primi și un suport tehnic. LMS-ul vă oferă destulă flexibilitate pentru a putea preda exact așa cum vă doriți. În orice caz, investiți timp pentru a învăța să folosiți un LMS. Două zile de training vă pot scuti de multe zile de frustrări în încercarea de a avea lucrurile așa cum le doriți.

Folosiți conținutul online existent

Pe internet sunt accesibile cantități mari de conținut. Unele materiale sunt oferite condiționat (de exemplu, cer recunoașterea sursei – bune și des folosite sunt licențele Creative Commons), ba chiar la liber, fără taxe, dacă sunt folosite în scop educațional. Veți constata că aceste materiale se diferențiază prin calitatea lor și prin conținutul prezentat. Universități americane de vârf, cum sunt MIT, Stanford, Princeton și Yale, au făcut publice materialele utilizate în sistemul clasic de predare. Universitatea britanică Open University a făcut publice materiale pregătite și ajustate pentru învățământul la distanță. Majoritatea acestor materiale se pot găsi pe Apple iTunesU (<http://www.apple.com/education/itunes-u/>).

În cazul universităților de prestigiu nu există îndoeli asupra calității materialelor, majoritatea fiind

⁶ Text publicat în 24.5.2012 pe <http://www.tonybates.ca/2012/05/24/nine-steps-to-online-learning-step-4-build-on-existing-resources/>.

materiale primite de oricare student din sistemul clasic de predare – adesea este vorba despre designul de curs clasic (mai multe informații pe această problemă în engleză, puteți găsi, de exemplu, la Keith Hampson's: MOOCs: The Prestige Factor (<http://www.edulworld.org/Home/58117>) sau OERs: The Good, the Bad and the Ugly (<http://www.tonybates.ca/2011/02/06/oers-the-good-the-bad-and-the-ugly/>).

Foarte bine cotate sunt preluările digitale, adică simulări, animații și clipuri video care ar fi din punct de vedere temporal și financiar greu de realizat în regie proprie. Exemple de simulări în domenii ca biologia sau fizica se pot găsi la PhET (<http://phet.colorado.edu/en/simulations/category/new>) sau la Khan Academy (<http://phet.colorado.edu/en/simulations/category/new>). Pe matematică materialele se găsesc în număr foarte mare.

Și în Slovacia în găsim materiale educaționale cu acces liber. Există câteva portaluri cu materiale pentru ciclul liceal, de exemplu, <http://www.naucteviac.sk/>, <http://planetavedomosti.iedu.sk/>, <http://www.skola-zdomu.sk/>. Materialele pentru ciclul universitar sunt însă mai puține. Menționăm manualul online de politici sociale de Miroslav Beblavy <http://www.socialnapolitika.eu/>. Universitatea pentru o Slovacie modernă Ivan Mikloš <http://www.upms.sk/> pune la dispoziție cursuri gratuite bazate pe scurte înregistrări video din sfera economiei. Organizația interuniversitară EUNIS face eforturi în vederea creării unui portal comun pentru materiale online - <http://www.fem.uniag.sk/eunis/sk/oznamy/priprava-novych-modulov-na-portali-vs>.

Se observă că există multe surse definite ca „educaționale”. De asemenea, se poate găsi un volum mare de materiale folosibile în învățământul online. Întrebați-vă dacă dumneavoastră, ca profesor, vă puteți rezerva timp pentru căutarea acestor materiale, sau dacă puteți în cadrul cursului să încredințați studenților această sarcină (de a căuta, a descrie și a aplica informațiile găsite). La urma urmelor, aceste abilități sunt cele mai necesare studenților secolului 21.

În orice caz, dacă este vorba despre cursurile de bază, ca cele pentru licență, de cele mai multe ori materialul nu este unic sau original. În cea mai mare parte este vorba de organizarea și direcționarea unor informații cunoscute. Doar în momentele în care dumneavoastră ca profesor folosiți propriul studiu încă nepublicat sau prezențați o perspectivă nouă și originală asupra unei probleme, este necesară realizarea propriilor materiale. În același timp, în cazul în care nu pretindeți să folosiți un material unic sau original, găsirea conținutului potrivit poate deveni o problemă. Astfel, se poate întâmpla să fiți nevoiți să creați propriul material de studiu. Acestor situații ne vom dedica mai detaliat în Pasul 7. În orice caz, elaborarea unui curs

din materiale deja existente are adesea o logică perfectă.

Ce fac colegii dumneavoastră?

O altă sursă de materiale, gratuite de regulă, sunt materialele create de colegi pentru propriile lor cursuri. Dacă există colegi care predau în același domeniu sau în domenii similare, este posibil ca unii dintre ei să aibă texte, materiale grafice sau video, care să fie folosibile și în cursul dumneavoastră. Atunci când la catedră împreună cu mai mulți colegi creați programa de studiu în forma online, este foarte utilă împărțirea sau dezvoltarea reciprocă și coordonarea între cursuri.

Concluzie

În procesul de creare a cursului online veți decide dacă vă concentrați pe dezvoltarea materialului sau pe metodologia de predare. În timp, volumul materialelor din aria dumneavoastră de studiu, accesibile gratuit pe internet va crește. Acest fapt vă oferă posibilitatea să vă concentrați pe ce trebuie studenții dumneavoastră să știe, cum pot avea acces la acea informație și cum le pot aplica. Abilitățile de căutare și de utilizare a informațiilor vor fi cele mai longevive pentru studenți și le vor fi folosite mulți ani, chiar dacă conținutul se va pierde inevitabil câte puțin. Din această cauză este necesară concentrarea pe activitățile studențești, pe ceea ce trebuie studenții să știe și cum ar trebui să folosească acele cunoștințe. Despre aceste activități vom discuta îndeosebi în pașii 6, 7 și 8.

Întrebări

1. Cât de original este cursul dumneavoastră? Pot studenții dumneavoastră folosi și materiale deja existente? Dacă nu, atunci ce reprezintă acel „extra”, pe care îl adăugați ulterior? Este acest „aport personal” bine evidențiat în designul cursului dumneavoastră?
2. Ați verificat disponibilitatea materialelor planificate pentru curs? Pot fi ele accesate online?
3. Evitați să folosiți sistemul LMS care este funcțional în instituția unde activați? Dacă da, din ce cauză? Ați încercat să vă interesați dacă acest sistem ar îndeplini cerințele dumneavoastră?
4. Ce fac colegii dumneavoastră în legătură cu învățământul online? Eventual, ce materiale digitale folosesc în clasă? Puteți munci împreună la crearea unor noi materiale?
5. Ați participat la vreun training formal legat de folosirea sistemelor LMS în instituția unde activați?

Dacă aveți sentimentul că elaborarea unui curs online ar însemna prea multă muncă, răspundeți la aceste întrebări. Ar putea să vă atragă atenția asupra locului, unde se află problema.

PASUL 5. FOLOSIREA EFECTIVĂ A TEHNOLOGIEI⁷

În această parte vom explica cât este de importantă, pe lungă durată, absolvirea formării de bază pentru stăpânirea tehnologiei pe care o veți folosi în crearea și predarea cursului online și cum vă va facilita aceasta să vă concentrați mai mult asupra părții pedagogice a procesului.

Utilizarea înșelător de simplă a tehnologiei

Ne vom axa pe trei feluri de software educaționale de bază:

- sisteme de management al învățării (LMS-uri utilizate ca *Blackboard* sau *Moodle*)
- aplicații de sincronizare (ca *Blackboard Collaborate*, *Adobe Connect*, *Skype* sau *Google Hangout*)
- aplicații pentru înregistrarea cursurilor (ca *Podcast* și *Lecture capture*)

Trebuie să știți nu doar cum să folosiți aceste tehnologii, dar și le cunoașteți aspectele lor pozitive și negative.

La prima vedere este foarte ușor de utilizat aplicațiile menționate. Ele au fost gândite, astfel încât să poată fi folosite de către oricine și fără cunoștințe profunde de programare. Treptat în versiunile noi ale software-urilor au fost adăugate posibilități și funcții, dintre care probabil nu veți avea nevoie de o mare majoritate la curs. Oricum merită să știți că ele există și ce posibilități oferă, astfel încât să vă alegeți ceea ce e potrivit pentru cursul

dumneavoastră. Ideal ar fi să absolviți un training special. Astfel, veți folosi funcții concrete rapid și eficient.

Să examinăm următoarea situație. Aveți un curs online cu un număr mare de studenți, divizați în câteva grupe cu mai mulți profesori, însă conținutul va fi același pentru fiecare grupă. În unele sisteme LMS este posibil să creați cursul o singură dată, apoi să împărțiți studenții în grupe care vor lucra paralel, astfel încât nu va trebui să copiați și să introduceți textul repetat pentru fiecare grupă. Dacă totul este bine setat și organizat, atunci fiecare înnoire a conținutului (linkuri sau bibliografii adăugate) se va face o singură dată și toți studenții vor vedea schimbarea în grupele lor. Pentru asta aveți însă nevoie ca: (a) să știți că LMS-ul dumneavoastră permite astfel de operații și (b) să știți cum să setați LMS-ul ca grupele să funcționeze corect. Trebuie, de asemenea, să știți cum să asigurați ca studenții să nu vadă contribuțiile studenților din alte grupe, să stabiliți și să setați regulile, conform cărora profesorii individual vor putea face modificări în materialul central pentru toate grupele.

În plus, sistemele LMS se dezvoltă continuu, adăugând mereu posibilități și aplicații noi. De exemplu, în cazul Moodle, există așa-numitele plug-inuri (software-uri adăugate), precum Mahara, care permit studenților să-și creeze și să-și administreze propriile portofolii electronice.

Deci, timpul cheltuit pentru un training despre posibilitățile pe care vi le oferă LMS-ul dumneavoastră reprezintă o investiție bună. Veți afla, de asemenea, dacă este posibilă interconectarea sistemelor de

⁷ Text publicat în 30.5.2012 pe <http://www.tonybates.ca/2012/05/30/nine-steps-to-quality-online-learning-step-5-master-the-technology/>

videoconferință cu LMS-ul dumneavoastră, sau dacă e mai bine să faceți videoconferințele independent.

Un astfel de training ar trebui să vi-l asigure instituția dumneavoastră – majoritatea prin intermediul unui Centru de Tehnologie a Informației (IT) sau a altui centru care administrează LMS-ul. Dacă instituția dumneavoastră nu are un centru IT, recomandăm să vă gândiți bine înainte de a purcede la elaborarea unui curs online. Fiecare profesor, chiar și cel mai versat, are nevoie uneori de ajutor tehnic.

Coordinați-vă trainingul cu modul în care doriți să predați

Fiecare folosire a tehnologiei depinde de două elemente principale: cum ea funcționează și cum vreți să o folosiți. Tehnologia este un instrument care trebuie să vă ajute în atingerea unui scop, deci trebuie să vă fie clar care este scopul dumneavoastră. Astfel, dacă doriți să aflați cum puteți învăța studenții despre, să zicem, ecuațiile de gradul doi într-un mod interesant și interactiv, căutați instrumentele respective și părțile lor pozitive și negative. Acest proces este gradual. Dacă descoperiți un instrument nou, gândiți-vă cum v-ar putea ajuta. În același timp, mențineți-vă o minte deschisă, pentru că oricând puteți descoperi un instrument nou care vă va permite să faceți ceva ce până atunci considerați ca fiind imposibil. De exemplu, un plug-in pentru portofolii vă va permite să schimbați modul în care apreciați studenții în așa fel, încât să fiți mai obiectiv și să vă bazați preponderent pe rezultate reale, decât, de exemplu, în cazul evaluării unei teme scrise (vom reveni la această temă în partea următoare a acestui text).

De ce să nu mă rezum la filmarea cursului meu?

Aplicațiile de tip *Podcast* și *Lecture capture* permit înregistrarea cursurilor, încărcarea lor pe web și descărcarea lor. Atunci de ce să ne obosim cu un LMS?

Chiar dacă înregistrarea cursurilor vi se poate părea mult mai ușoară, în final veți constata că ați depus prea mult efort înzadar, pentru că veți fi inundat de e-mail-uri individuale de la studenți sau veți avea un procent foarte mare de restanțieri. Cu alte cuvinte, studenții nu învață cu succes în modul acesta. Există câteva motive:

- Studenții unui curs online simt nevoia „prezenței” profesorului, iar un curs înregistrat nu le va oferi acest sentiment. Ei au nevoie de un contact regulat și continuu. În lipsa lui, vă veți trezi, fie asaltat de e-mail-uri, fie cu o rată mare de renunțare la curs. LMS-ul oferă diferite instrumente care permit „prezența” online, cum ar fi administrarea discuției online, adăugarea comentariilor proprii la părțile mai grele ale conținutului, furnizarea feedback-ului pentru munca studenților etc.
- Cursanții formei online trebuie să îmbine studiul cu celelalte obligații, cum ar fi munca sau familia. Dintre ei, procentul celor cu locuri de muncă și fa-

milie este semnificativ mai mare decât al studenților formei clasice de studiu. Cursurile lungi nu le convin acestor studenți.

- Descărcarea fișierelor video lungi consumă timp, care depinde de calitatea conexiunii. Se poate întâmpla ca studentul să fie nevoit să aștepte și 10 minute pentru descărcarea unui fișier mare.
- Timpul în care studenții sunt capabili să se concentreze asupra unei activități scade mai repede la cursurile online decât în clasă.
- Studenții formei online preferă să lucreze în segmente de timp mai scurte, iar un curs de 50 de minute nu satisface această nevoie. Numărul studenților care nu termină cursul este de regulă mai mic într-un sistem cu mai multe activități mai scurte. LMS-urile sunt, de obicei, bine adaptate acestui sistem.
- Mai mult de 60 de ani de cercetare arată că sistemul de prelegeri ținute în clasă nu este cea mai eficientă metodă de educație (vezi Christensen Hughes and Mighty, 2010). Studenții trec cu vederea multe informații sau nu le înțeleg corect și uită și mai mult imediat după terminarea prelegerii. Învățământul online de calitate se bazează pe cercetări axate pe modalitățile în care studenții învață cel mai bine (vezi *E-learning quality assurance standards, organizations and research*, <http://www.tonybates.ca/2010/08/15/e-learning-quality-assurance-standards-organizations-and-research/>). Cursurile asincrone cu elemente sincron incorporate aduc cele mai bune rezultate.

Nu putem pretinde că o înregistrare video ocazională a instructorului nu are valoare într-un curs online. Însă ar trebui să aibă o durată de maximum 10 – 15 minute și ar trebui să adauge cursului un element interesant și original, cum ar fi prezentarea cercetărilor noi care nu sunt în manual, cursul unui profesor invitat sau o viziune nouă asupra problematicii.

Medierea conținutului cursului online poate fi efectuată cel mai bine prin intermediul unui LMS. Într-un LMS conținutul este bine organizat și structurat (pentru detalii la această temă, vezi Pasul 7), furnizat în părți mai mici, la care studentul are acces oricând. Dacă insistați asupra faptului că trebuie să folosiți cursul online pentru prelegeri înregistrate, încercați măcar să modificați structura în așa fel, încât să poată fi filmată în mai multe părți individuale de 10–15 minute. Una din modalitățile în care se poate obține aceasta e alocarea, în timpul unei prelegeri lungi, a timpului pentru întrebările studenților, asigurând astfel editorului posibilitatea împărțirii clare pe părți. Cereți, totuși, studenților, ca după prelegere să facă o activitate online, cum ar fi utilizarea forumului de discuții sau cercetarea, pentru a memora materia mai bine și, după posibilități, să încerce să o aplice.

Concluzii

Sistemele LMS au fost create pentru a satisface nevoile învățământului online. Stăpânirea lor necesită pregătire

și adaptare din partea profesorului. Ca în cazul oricărui instrument, cu cât mai mult știe profesorul despre sistem, cu atât este mai capabil să-l utilizeze. De regulă, sunt suficiente 2, 3 ore de training introductiv pentru ca profesorul să poată începe a lucra independent cu un LMS.

Cea mai dificilă sarcină va fi să vă dați seama cum să folosiți tehnologia cel mai eficient pentru cursul dumneavoastră. Este necesar ca profesorul să aibă o idee clară despre cum învață cel mai bine studenții săi, care metodă de învățare este cea mai bună pentru ei și cum să planifice un astfel de curs cu ajutorul tehnologiilor online accesibile.

Pasul următor

Pasul următor se va axa pe stabilirea scopurilor adecvate pentru cursul dumneavoastră și dezbaterăa câtorva chestiuni pedagogice schițate în pasul curent.

Întrebări

1. De ce fel de pregătire formală în utilizarea LMS-urilor ați avut parte în instituția dumneavoastră? A fost suficientă sau aveți impresia că ați avut nevoie

de mai multe informații? Credeți că stăpâniți toate posibilități LMS-ului din instituția dumneavoastră și știți cum să le utilizați bine?

2. În ce situație este bună folosirea videoconferinței sincrone online pentru studenți? (pentru mai multe informații pe această temă, vezi Models for selecting and using technology: 4. Synchronous or asynchronous?, <http://www.tonybates.ca/2011/06/29/models-for-selecting-and-using-technology-4-synchronous-or-asynchronous/>).
3. Trebuie să schimbați complet metoda predării când treceți în mediul online sau credeți că puteți folosi majoritatea materialelor pe care le utilizați și în forma clasică a cursului? Care ar fi dezavantajele dacă ați oferi studenților prelegerile dumneavoastră înregistrate (filmate)?

Referințe

Christensen Hughes, J. and Mighty, J. (eds.) (2010) Taking Stock: Research on Teaching and Learning in Higher Education Montreal QC and Kingston ON: McGill-Queen's University Press, 350 pp.

PASUL 6. STABILIREA FINALITĂȚILOR ADECVATE⁸

Această parte se axează pe finalitățile cursului. Informează despre cum trebuie formulate finalitățile cursului online, în comparație cu cel clasic.

Finalitățile cursului – aceleași sau diferite?

În multe cazuri este bine (putem spune că esențial) să aveți aceleași finalități pentru cursul online ca pentru versiunea clasică. Multe instituții duale (adică instituții de învățământ care, pe lângă cursurile clasice, au început să ofere și versiuni online), ca exemplu University of British Columbia, Penn State, University of Nebraska, oferă aceleași cursuri în ambele variante, în special în al patrulea an al treptei de licență. Din creditele înregistrate nu se poate afla care formă de cursuri a absolvit studentul, deoarece examenul final este la fel pentru ambele versiuni de cursuri.

La University of British Columbia călătorește din centrul Vancouverului un autobus la fiecare patru minute – de obicei plin. Campania publicitară pentru cursurile online de la UBC include afișe în aceste autobuse cu sloganul: „*Același curs, același profesor, același examen, fără înghesuiala din autobus!*”⁸

Totuși, înainte să vă transformați cursul în forma online, este cu adevărat important să efectuați analiza recomandată în pașii 1 și 2 ale acestui ghid. În cadrul cursurilor din sfera științelor umaniste și sociale, artelor, științei, educației și comerțului nu ar trebui să întâmpinați probleme. Finalitățile bine stabilite pentru cursul clasic ar trebui să fie aplicabile și pentru forma cursului online. Veți aplica doar alte strategii didactice pentru atingerea acelorași finalități. De exemplu, discuțiile planificate în forumurile online asincrone pot fi desfășurate la fel de bine, dacă nu chiar mai bine, ca discuțiile în clasă (face-to-face).

Însă în sfere cum ar fi medicina, stomatologia, asistența medicală, disciplinele de inginerie, științele informatice și pedagogia, tipul cursului și nevoia de experiență practică vor fi foarte importante. Și unele din finalitățile acestui fel de cursuri pot fi realizate online, dar atingerea finalităților poate fi prea dificilă sau costisitoare pentru ca acesta să fie practic. În astfel de cazuri se recomandă proiectarea unui curs mai degrabă hibrid, decât complet online (vezi pasul 2).

În unele cazuri, finalitățile cursului clasic pot fi înlocuite cu intenții la fel de valoroase, dar care pot fi atinse mai ușor în forma online. Vom prezenta detalii într-un alt text al acestui capitol.

Este foarte important precizăm că chiar dacă este posibilă atingerea acelorași finalități prin învățământul

online ca prin cel clasic, metodica va fi complet diferită. La această temă ne vom expune mai mult în pașii 7 și 8.

Alte finalități pentru învățământul online?

Chiar dacă finalitățile de studii pot fi adesea pur și simplu transpuse din forma clasică în cea online, este bine să ne gândim care scopuri sau rezultate ar fi potrivite în mod deosebit formei online și să le implementăm în curs, chiar dacă în forma clasică inițială a cursului nu figurau. Noul program sau curs online oferă posibilitatea utilizării complete a mediului online.

Competențe și abilități necesare pentru secolul 21

Învățământul online este o modalitate foarte bună de a dezvolta ceea ce se numește frecvent competențe necesare pentru secolul 21. Internetul este o sursă largă de informații, de aceea în învățământul online se recomandă învățarea studenților despre ”managementul informației” cum să caute, să aprecieze, să analizeze și să folosească informațiile în domeniul concret, în temele specifice. În prezent, în orice domeniu, nu este fizic posibil ca în cadrul studiului de patru ani, eventual de o durată mai lungă, să se acopere toate informațiile de care va avea nevoie studentul. Informațiile noi, de exemplu, în cazul studiului medicinei medicamentele noi, noile metode de diagnosticare și tratament, apar aproape zilnic și vor mai apărea și mult după ce studentul își finalizează studiile. Scopul ar trebui să fie deci ca studentul să-și formeze priceperi, deprinderi și obișnuințe de lungă durată în administrarea eficientă a informației: de a căuta, prelucra și folosi informațiile noi. Aceste abilități îi vor fi de folos și după terminarea studiilor.

Prin urmare, cursul trebuie să aibă un design care să permită studenților însușirea și exersarea acestor abilități și mai ales modalitatea în care stăpânirea acestora va fi apreciată și notată. În practică, asta înseamnă să se folosească internetului ca una din principalele surse de informații, să se acorde studenților mai multă libertate și responsabilitate în căutarea, analizarea și evaluarea informațiilor și să li se acorde criterii și instrucțiuni conform cărora să caute, evalueze, analizeze și folosească aceste informații. Aceasta va necesita o abordare critică a căutării online, a evaluării informațiilor dobândite – deci o abordare critică a internetului și a mediilor moderne, evaluarea avantajelor și dezavantajelor lor în cadrul fiecărui domeniu specific.

Abilități comunicaționale bune

Comunicarea este importantă pentru secolul 21. Studenții trebuie să fie capabili să comunice în diverse

⁸ Text publicat în 18.6.2012 pe <http://www.tonybates.ca/2012/06/18/nine-steps-to-quality-online-learning-step-6-set-appropriate-learning-goals/> Autor: Tony Bates. Traducerea și editarea: Katarína Pišútová

forme ale comunicării. Manifestarea în cadrul comunicării scrise și verbale rămîne, în continuare, de bază, dar se apreciază din ce în ce mai mult abilitatea de a comunica prin intermediul mediilor moderne, de exemplu, rețelele de socializare, YouTube, bloguri și wiki, în special în sferele precum comerțul, jurnalismul, sănătatea și educația. Menționăm că învățămîntul online oferă oportunități pentru dezvoltarea acestor abilități.

Învățămîntul individual și de grup

Din ce în ce mai solicitată este învățarea autoreglată sau abilitatea de a învăța singur, într-un grup mai restrîns de profesioniști informali. De exemplu, în firmele mici începătoare, structura de angajați nu este clar stabilită, iar fiecare angajat este de fapt responsabil pentru dezvoltarea și educarea sa profesională. Abilitatea de a te forma prin autoeducație, fie pe plan individual sau într-un grup informal, este deosebit de importantă mai ales pentru organizațiile mai mici. Învățămîntul online solicită din partea studenților să preia responsabilitatea pentru propria dezvoltare. Reiterăm, aceasta e o abilitate pe care un om trebuie să o învețe. Elevii adesea absolvesc liceul fără să fi dobîndit această abilitate. Introducerea graduală a educației online, începînd cu cursurile clasice, trecînd prin cele hibride și ajungînd la cursurile complet online este una din modalitățile de a dezvolta aceste abilități la studenți.

Competențe informatice pentru domenii specifice

Studiind orice domeniu, studenții trebuie să învețe să utilizeze tehnologia specifică domeniului respectiv. De exemplu: tabelele Excel pentru contabili, software-uri de geografie pentru geologi sau agenți imobiliari, simulările și programele grafice pentru ingineri etc. Aceste instrumente sunt adesea integrate sau accesibile direct prin internet și pot fi încorporate în cursul online. Așadar, un alt scop principal al cursului online poate fi abilitatea de a găsi și utiliza instrumentele digitale relevante.

Includerea lumii exterioare

O altă caracteristică interesantă a cursurilor online este ocazia de a aduce o dimensiune internațională în cursul dumneavoastră. Vă puteți orienta studenții spre site-uri din exterior, ei înșiși pot contribui în cadrul cursului cu exemple din propriile lor țări sau din viața proprie, prin intermediul camerelor din telefoane sau înregistrărilor cu experți locali. În cadrul cursului puteți

folosi pagina Wiki în care veți contribui dumneavoastră și studenții dumneavoastră, puteți invita alți lectori pentru colaborare sau studenți din alte instituții. Aceasta este o ocazie perfectă pentru studenți, ei analizează și aplică informațiile din alte contexte sau părți ale lumii.

Există multe alte finalități de studii care nu ar fi posibil să se realizeze fără folosirea internetului. Atingerea scopurilor, obiectivelor în forma clasică a învățămîntului ar fi dificilă. Arta pedagogică a profesorului constă tocmai în abilitatea de a ști să decidă ce este relevant și care scopuri concrete vor fi cele mai potrivite pentru cursul respectiv.

Evaluarea este crucială

Nu are sens să introduceți finalități noi în curs, cît timp nu aveți și un sistem de evaluare care vă va permite să aflați dacă studenții au atins cu adevărat intențiile respective. Evaluarea este cea care influențează cel mai mult comportamentul studenților în timpul cursului. Dacă abilitățile necesare pentru secolul 21 nu sunt evaluate în cadrul cursului, dacă acestea nu influențează nota finală, studenții nu se vor strădui îndeajuns să obțină aceste abilități. Problema principală deci nu constă în inventarea unor finalități adecvate, ci în identificarea instrumentelor și modalităților de măsurare a nivelului formării competențelor condiție foarte importantă este să li se explice studenților la începutul cursului care sunt finalitățile noi și cum va fi evaluată realizarea acestora. La etapa inițială poate fi destul de dificil pentru studenții care sunt obișnuiți cu ideea că profesorul îi „hrănește” cu conținut curricular, iar apoi îi ascultă „reproducerea” acestuia.

Concluzie

În privința internetului este valabil că mediul parte componentă a conținutului. Cunoștințele nu sunt complet neutre. Ceea ce știm și cum anume știm este influențat de modul în care am dobîndit aceste cunoștințe. Fiecare mediu aduce cu sine o altă modalitate de obținere a cunoștințelor. Putem ori să manifestăm rezistență la schimbări și să forțăm conținutul vechi în sticle noi, ori să transformăm conținutul într-o formă oportună noului mediu. Avînd în vedere faptul că în prezent internetul ne influențează viețile într-o măsură foarte mare, trebuie să ne asigurăm că, de-a lungul predării cursurilor, îi folosim potențialul într-o măsură cît mai mare.

PASUL 7. PROPUNEREA STRUCTURII CURSULUI ȘI A ACTIVITĂȚILOR EDUCAȚIONALE⁹

Această parte se referă la structura cursului online și la planificarea activităților pentru studenți. Este probabil cea mai importantă și totodată cea mai dificilă componentă a proiectării unui curs online de calitate.

Observații generale cu privire la structura cursului

Mai întâi vom defini structura, deoarece este un domeniu puțin discutat în forma clasică de învățământ, în ciuda faptului că reprezintă unul din factorii principali care influențează calitatea.

Structura poate fi definită în felul următor:

- ceva compus din părți mai mici, asamblate într-un anumit fel;
- modul în care sunt asamblate părțile individuale ale unui întreg mai mare;
- relațiile sau aranjamentul părților unui întreg complex.

În elaborarea structurii cursului pot fi evidențiate două etape:

1. **Selectarea formatului cursului (împărțirea în părți și organizarea cuprinsului).**
2. **Organizarea de către profesor a activităților studenților** (dezvoltarea abilităților, competențelor și evaluarea studenților).

Asta înseamnă că la o structură bună a cursului, studenții știu întotdeauna cu exactitate ce trebuie să învețe, ce trebuie să facă, la ce folosește asta și unde trebuie să o facă. Structura liberă a cursului implică activități deschise și mai puțin controlate de profesor (chiar dacă studentul poate decide singur să parcurgă cursul într-un mod mai structurat). Alegerea structurii cursului va influența, în mod sigur, și activitatea profesorilor.

În termenii definiției o structură „rigidă” a cursului nu trebuie să fie neapărat mai bună decât una „liberă”, niciuna dintre aceste forme nu este strâns legată de modul clasic sau online de învățământ. Selectarea structurii cursului depinde (cum se întâmplă adesea în educație) de situațiile, resursele și împrejurările concrete. În orice caz, însă, alegerea structurii optimale a cursului este un factor foarte important pentru calitatea învățământului online, și chiar dacă se preia structura cursului online la fel din multe puncte de vedere cu cea a cursurilor clasice. Factorii care influențează structura cursului:

(a) cerințele organizatorice ale instituției;

(b) filosofia concretă sau paradigma învățării pe care o preferă profesorul;

(c) opinia profesorului despre nevoile studenților.

Vom analiza fiecare dintre acești factori din punctul de vedere al alegerii structurii optimale a cursului.

Cerințele organizatorice ale instituției

Chiar dacă, pentru majoritatea profesorilor, cerințele organizatorice ale instituției cu privire la cursurile clasice sunt cunoscute și folosite într-o măsură atât de mare, încât nimeni nu se mai prea ocupă cu ele, au totuși o influență majoră asupra structurii cursurilor și a educației, deci și asupra vieții studenților. Prezentăm o listă a cerințelor frecvente ale instituțiilor care afectează în mod semnificativ structura cursurilor:

- numărul minim de ani de studiu pentru obținerea titlului;
- procesul evaluării și aprobării noilor programe de învățământ;
- numărul de credite necesare pentru obținerea titlului;
- relația dintre credite și numărul de ore petrecute în clase;
- durata semestrului și legătura ei cu numărul de credite;
- numărul studenților raportat la un profesor;
- numărul de clase și laboratoare disponibile;
- termenii și locurile de desfășurare a examenelor.

Cunoașteți și alți factori?

Odată cu creșterea graduală a instituției de învățământ superior, cresc și cerințele organizatorice. Fără regulile date ar fi practic imposibilă furnizarea unei educații consistente. Aceste reguli sunt de asemenea necesare pentru obținerea acreditării, controlul calității, obținerea dotărilor din partea statului, transferul creditelor și multe altele. Sunt de asemenea și multe alte motive pentru care este foarte grea schimbarea acestor reguli la nivel instituțional.

Astfel, majoritatea profesorilor universitari sunt împiedicați de multe restricții. Conținutul cursului trebuie să fie încadrat în durata semestrului, numărul de ore și de credite. Trebuie luat în considerare numărul de studenți la curs și orarul sălilor de curs sau al laboratoarelor. Studenții (și profesorii) trebuie să se prezinte la locurile concrete (sălile de curs, laboratoarele) într-un timp concret.

Așadar, în ciuda înțelegerii libertăților academice, structura majorității cursurilor clasice din învățământul superior este restricționată de cerințele organizatorice. Se poate discuta despre măsura în care poate avea loc

⁹ Text publicat în 26.6.2012 pe <http://www.tonybates.ca/2012/06/18/nine-steps-to-quality-online-learning-step-6-set-appropriate-learning-goals/> Autor: Tony Bates. Traducere și editare: Katarína Pišútová

pregătirea studenților pentru secolul 21 în astfel de condiții stricte, dar scopul acestui text este de a analiza care anume din cerințele organizatorice influențează și structura cursurilor online.

Înainte de a continua lectura, ar fi potrivit să aruncați o privire asupra cerințelor organizatorice a instituției dumneavoastră pentru învățământul clasic și să încercați să stabiliți care dintre ele vor influența structura cursurilor online. Apoi comparați răspunsurile dumneavoastră cu următorul text.

Cerințele organizatorice ale instituției pentru cursurile online

Una din problemele evidente ale învățământului online (mai ales la începuturile sale) este acceptarea lui. Mulți oameni au avut (și au pînă în prezent) o doză mare de scepticism în legătură cu calitatea învățământului online – mai ales cei care niciodată nu au studiat sau predat online. La începuturile învățământului online s-a dedicat mult timp creării unor cursuri online cu aceleași scopuri și structuri ca cursurile clasice în încercarea de a demonstra că învățământul online poate fi la fel de eficient ca cel clasic (ceea ce, conform rezultatelor mai multor studii, s-a reușit).

Asta a presupus, însă, implementarea în cadrul cursului online a aceluiași conținut, număr de credite și durate a semestrului pe care le avea și cursul clasic. Trebuie menționat că deja în anul 1971, cînd universitatea britanică Open University dezvolta primele sale programe la distanță, s-a luat decizia de a adapta dificultatea programelor învățământului clasic (programele pentru titlurile academice cu aceeași dificultate ca pentru titlurile obținute prin metode clasice), dar durata semestrului au adaptat-o conform faptului că majoritatea studenților studiau, avînd, în același timp, și un loc de muncă, iar un curs complet avea durata de 32 de săptămîni și unul redus 16 săptămîni.

Dacă programele online vor să fie echivalentul a celor clasice, trebuie să accepte și durata minimă de studii (în America de Nord, aceasta este de 4 ani pentru prima treaptă universitară), același număr de credite pentru obținerea titlului, deci să necesite aproximativ același timp dedicat studiului ca și cursurile clasice. Structura diferă, însă, la calcularea „orelor de contact”, ceea ce în cazul învățământului clasic reprezintă orele de curs și de exerciții. Deci valoarea clasică a orelor de contact este calculată pentru un curs de un semestru și de trei credite ca 3 ore ori 13 săptămîni din semestru.

Desigur, și în cazul învățământului clasic este oarecum problematic conceptul orelor de contact, chiar dacă e larg răspîndit. Studiul în mediul academic cere din partea studentului mai mult decît simpla lui prezență la cursuri și la orele de exerciții. Estimarea obișnuită este că pentru fiecare oră de contact, studentul ar trebui să petreacă aproximativ două ore de pregătire, adică să

studieze bibliografia, să rezolve problemele etc. Numărul orelor de contact variază, de asemenea, considerabil în diferite domenii, unde numărul este mai mic pentru studenții de științe sociale și umane în comparație cu studiile de inginerie sau medicină, unde studenții desfășoară mai multe ore în laboratoare. Un alt neajuns al calculării orelor de contact este faptul că ele evidențiază munca profesorului, dar nu și rezultatele studenților.

Este evident că, creînd structura unui curs online, trebuie asigurat faptul ca studentul să lucreze cel puțin la fel de mult ca studentul formei clasice de curs, altfel cursul nu va fi acceptat și aprobat. Asta înseamnă crearea structurii cursului în așa fel, încît studenții formei online să fie obligați să depună același volum de muncă, dacă nu mai mare, ca și cum ar absolvi un curs în forma clasică. Însă modul în care această performanță va fi distribuită de a lungul semestrului va fi diferit în forma online decît cea clasică.

Cît efort necesită studierea unui curs online?

Înainte de a putea fi luate orice hotărîri concrete în legătură cu structura cursului online, trebuie estimat cît timp ar trebui să-i ocupe studentului munca pe care o solicită cursul. Timpul acesta ar trebui să fie comparabil cu versiunea clasică a cursului. Însă pentru estimarea timpului de lucru al studentului versiunii clasice de curs ar trebui să se ia în calcul și timpul petrecut cu pregătirea și cu lucrul la probleme, nu doar numărul orelor de contact.

O estimare înțeleaptă este că munca la un curs standard din treapta de licență pentru trei credite ar trebui să-i ocupe studentului în jur de 8-9 ore pe săptămîină, deci în total circa 100 de ore de a lungul semestrului lung de 13 săptămîni (un student la zi care se înscrie la cinci cursuri de trei credite pe semestru va studia 40-45 de ore săptămînal, ceea ce corespunde unei norme întregi de lucru).

Aceasta e estimarea pe care o folosesc la crearea cursurilor mele online. Asta vi se poate părea prea mult sau prea puțin pentru materia dumneavoastră. Decideți singuri cu ce volum de ore vreți să lucrați. Important este să știți cît de mult vreți să încărcăți studenții cu crearea cursului, avînd în vedere diferența dintre studenții mai buni și mai slabi. În orice caz, trebuie să cunoașteți gradul de dificultate pentru studenți pe care vreți să-l obțineți și conform acestei estimări puteți apoi să începeți crearea structurii cursului. Este recomandat să informați clar studenții la începutul cursului despre cîte ore de lucru pe săptămîină vă așteptați ca ei să depună.

În legătură cu faptul că despre o temă există întotdeauna mai multe informații decît pot fi cuprinse în curs și în timpul alocat studenților pentru studiu, în majoritatea cazurilor, această limitare cauzează necesitatea ca dumneavoastră să alegeți cantitatea minimă de materiale care să confere cursului nivelul academic adecvat, dar, în același timp, să ofere studenților destul timp, pe lîngă studiul materialelor, pentru activitățile suplimentare, ca

discuțiile, cercetarea individuală, exercițiile sau proiectele. Foarte des se întâmplă ca profesorul să subaprecieze timpul necesar pentru materialele cursului. Pentru astfel de situații este avantajoasă colaborarea cu un metodist care vă poate oferi feedback cu privire la sarcinile studenților.

O structură mai rigidă sau mai liberă?

O altă decizie esențială are legătură cu rigiditatea cursului dumneavoastră. Această decizie depinde atât de preferințele dumneavoastră personale cât și de necesitățile studenților.

Dacă vă este clar ce conținut trebuie să acopere cursul și în ce ordine este necesar ca studenții să parcurgă temele individuale (sau, dacă trebuie să abordați același curriculum ca forma clasică a cursului, sau dacă aveți curriculumul definit de instituție), cel mai probabil veți avea o structură rigidă, unde studenții vor lucra cu temele date în intervalele definite în așa fel, încât munca lor teoretică va fi strâns legată de activități.

Dacă, în schimb, credeți că studenții ar trebui să fie mai responsabili cu privire la structura muncii depuse la curs, sau pot să-și aleagă ordinea în care vor studia temele individuale ale cursului (dacă, desigur, împlinesc cerințele date de scopurile cursului), atunci este probabil să implementați o structură mai liberă.

Această hotărâre depinde și de natura studenților cursului dumneavoastră. Dacă sunt studenți mai tineri care încă nu au deprinderi de studiu individual sau știu doar puțin despre materia din care face parte cursul, vor avea nevoie cel puțin la început o structură mai rigidă. Dacă, în schimb, aveți la curs studenți mai în vârstă care au deprinderi de studiu individual, eventual și experiențe cu studiul online, o structură mai liberă poate fi mai efec-tivă. Un alt factor important este numărul studenților la curs. La un număr mai mare de studenți este necesară o structură rigidă ca să puteți, ca profesor, să faceți mai ușor managementul cursului, deoarece o structură mai liberă solicită din partea profesorului să acorde studenților mai multă atenție individuală.

Preferința mea personală tinde spre structuri mai rigide în așa fel, încât să fie clar studenților ce, când și cum se așteaptă de la ei – folosesc această structură și pentru cursurile programelor de masterat. Apoi, cu studenții postuniversitari, lucrez mai liber, îi las pe ei să-și stabilească singuri ordinea în care vor lucra cu temele diferite, dar și în cazul lor le explic clar care sunt scopurile finale și ce competențe și abilități trebuie să dobândească prin activitățile respective. De asemenea, la toate treptele de studiu, dau studenților limite de timp clare în care trebuie să prezinte temele sau rezultatele muncii lor. Dacă neglijez aceste cerințe, dificultatea muncii mele crește.

Transpunerea cursului clasic în formă online

În cazul acesta, structura cursului online se poate defini relativ ușor. La forma clasică, cursul săptămânal regulat este

dedicat unei teme concrete pe care, în forma online, le pot defini modulele individuale. Problema principală în astfel de cazuri de obicei nu este structurarea conținutului, ci necesitatea de a asigura ca studenții să aibă destule activități online adecvate pentru fiecare temă (vezi mai departe în text). Majoritatea sistemelor LMS vă vor permite crearea structurii cursului în segmente care durează săptămîni individuale, urmînd temele ca în cursul clasic. Astfel obțineți un orar rigid pentru studenții cursului online.

Este însă foarte important să asigurați ca conținutul cursului clasic să fie transpus în forma online într-o formă adecvată mediului online. De exemplu, o prezentare PowerPoint descărcabilă de pe site nu oferă atîtea informații ca atunci cînd folosiți prezentarea la curs și adăugați explicații și comentarii. Conținutul trebuie să fie transcris, așadar, în așa fel, încît să fie comprehensibil și în forma online (metodistul pentru educația online vă poate ajuta cu asta). După ce ați pregătit conținutul, uitați-vă la volumul de muncă pe care îl solicitați de la studenți și asigurați-vă că nu ați depășit dificultatea planificată. Vi se poate întâmpla ca deja în punctul acesta să fiți nevoiți ori să eliminați unele părți ale cursului, ori să marcați unele activități drept „facultative”. Activitățile facultative nu ar trebui să fie evaluate, iar majoritatea studenților vor sări pur și simplu peste ele. O astfel de analiză a timpului solicitat adesea arată că de fapt îi suprasolicitați pe studenți și în forma clasică a cursului.

Trebuie să aveți permanent în vedere că studenții vor fi mai puțin organizați în forma online a cursului, decît în cea clasică. În loc să se prezinte în fiecare săptămîină la curs, în forma online trebuie să fie autodisciplinați pentru a sta de cîteva ori pe săptămîină în fața computerului și să lucreze. Trebuie să știe de la dumneavoastră cu exactitate ce și cum trebuie să facă în săptămîina respectivă sau de a lungul modulelor de mai multe săptămîni, în timp ce avansează în curs. Este foarte important să înțeleagă că la cursul online nu este posibilă amînarea muncii în timpul semestrului și ajungerea din urmă în decursul ultimei săptămîni, cum se face adesea în forma clasică a studiului. Această abordare este adesea unul din cele mai frecvente motive pentru care studenții nu reușesc să termine un curs online.

Definirea clară a activităților online este una din cheile succesului la învățarea online. În timp ce ne vom dedica mai departe activităților studențești, vom afla că din motivul limitării suprasolicitării studenților, va fi necesară echilibrarea duratelor studierii conținutului și muncii asupra activităților.

Crearea unui nou curs

Dacă pentru studiul online creați un curs sau un curriculum pe care instituția dumneavoastră îl oferă pînă atunci, aveți mai multe posibilități pentru crearea unei structuri unicate potrivite pentru forma online și pentru studenții care vor utiliza programul.

Este important că, într-un astfel de caz, structura cursului nu trebuie să urmeze neapărat structura formei clasice de învățământ. Cel mai important este să vă asigurați ca noul curs online să fie disponibil studenților ceva timp înaintea începerii cursului propriu-zis, ca să poată studia din timp instrucțiunile. Aveți, de asemenea, posibilitatea să lăsați studenții să lucreze cu conținutul cu viteze diferite. Există chiar și instituții care au cursurile permanent accesibile studenților noi, astfel că ei pot începe cursul din momentul înscrierii. În orice caz, ca profesorul unui curs nou, care va exista doar în forma online, aveți mai multă libertate și posibilități în alegerea structurii.

Desigur, vă puteți hotărî să nu profitați de posibilităților unei structuri mai libere, dar asta va fi datorită propriilor dumneavoastră convingeri sau datorită nevoilor studenților, nu din cauza cerințelor organizatorice ale instituției. Spre exemplu, dacă permiteți studenților libertatea alegerii datei începerii muncii la curs, sau a vitezei cu care vor lucra de a lungul cursului, nu puteți profita suficient de pe urma discuțiilor sau altor activități în grup, pe care le consider foarte utile.

Pentru orice structură a cursului v-ați hotărî, ar trebui păstrate două principii importante:

- **trebuie să știți să estimați cât timp au nevoie studenții să petreacă zilnic lucrînd pentru curs;**
- **studenților trebuie să le fie absolut clar ce, cum și cînd trebuie să facă.**

Sistemele LMS sunt foarte utile pentru organizarea structurii cursului. Este însă foarte important să planificați în prima etapă structura cursului și apoi să o transpuneți în LMS (cu ajutorul unui metodist sau programator). Dacă începeți doar să încărcăți aleatoriu conținutul și să creați activități în LMS fără o viziune clară asupra structurii cursului, cel mai probabil veți crea un curs care necesită neuniform activități din partea studenților, iar conținutul și activitățile cursului nu vor corespunde necesar cu scopurile, deci nici nu se vor îndrepta către îndeplinirea lor.

Planificarea activităților pentru studenți

Aceasta e cea mai esențială parte a creării unui curs online. Studenții fiind conectați online, nu sunt prezenți fizic în universitate și nu au oportunitatea contactului spontan cu profesorul și cu colegii, să discute informal și să pună întrebări. Întreaga comunicare și activitățile colective în cadrul cursului trebuie planificate și implementate din timp.

De exemplu:

- bibliografia pentru lectură ;
- teste simple de autocontrol care verifică înțelegerea materiei și oferă explicații la întrebările la care studenții au răspuns incorect;
- întrebări care necesită răspunsuri de mai multe fraze care pot fi comparate și discutate cu alți studenți;

- evaluare formală și criteriile de notare, sub forma eseurilor structurate ;
- proiecte individuale sau de grup care durează pînă la cîteva săptămîni;
- bloguri sau portofolii, care permit studenților să comenteze asupra evoluției propriilor studii. Aceste bloguri pot, dar nu trebuie să fie publice altor studenți și discutate;
- forumuri de discuții online organizate și moderate de profesori.

Există o mulțime de alte activități pe care le pot crea profesorii pentru studenți pentru a-i obliga să lucreze de a lungul întregului semestru. Însă, toate activitățile folosite trebuie să aibă legătură cu scopurile cursului, iar studenții trebuie să știe că rolul lor este să dobîndească abilități și competențe ale căror însușire este scopul cursului. Dacă scopul cursului este însușirea unor abilități specifice, activitățile ar trebui să fie bazate în primul rînd pe exersarea lor.

Activitățile trebuie de asemenea să fie împărțite adecvat din punctul de vedere al necesității alocării de timp. Profesorul trebuie să monitorizeze dificultatea muncii la activități.

Acesta e punctul în care trebuie luate hotărîri dificile asupra împărțirii timpului studenților în studiul materialelor și munca în activități. Studenții trebuie să aibă în fiecare săptămînă suficient timp pentru a face și una și alta. Dacă au prea puțin timp, numărul studenților care nu finalizează cursul va începe să crească semnificativ. În urma fiecărei activități, studenții au nevoie de feedback de la profesor și colegi, și de aceea trebuie planificat în prealabil timpul necesar atît din partea studenților, cît și a profesorului.

Foarte des se întîmplă la universități ca cursurile online să fie prea pline de conținut și să ofere foarte puțin timp și spațiu pentru ca studenții să poată însuși, prelucra și folosi informațiile dobîndite. În cursurile mele mențin regula că studenții pot petrece maxim 50% cu studiul materialelor, restul timpului trebuie alocat activităților. Pentru studenții mai în vîrstă și cu mai multă experiență, timpul alocat activităților, îl las și mai mare și îi las pe studenți să-și aleagă singuri conținutul care să-i ajute să atingă scopul cursului. Aceasta e desigur părerea mea personală, dar, în orice caz, un curs online bun trebuie să aibă un număr mare de activități cu feedback, altfel numărul studenților care vor abandona cursul va fi prea mare.

Concluzii

Există un număr mare de modalități pentru planificarea structurii cursului online. Unele instituții, cum ar fi e-College, Pearson sau Carnegie Mellon Open Learning Initiative, au cursurile de bază pentru primii doi ani pregătiți în prealabil, cu structura gata făcută și activitățile planificate. Profesorul doar predă cursul, fur-

nizează studenților feedbackul acolo unde este necesar și evaluează temele.

Cursurile deschise masive (MOOC – Massive Open Online Course), cum ar fi Change 11 pe care îl oferă Stepheno Downes, George Siemens și Dave Cormier, au o structură foarte liberă, cu diferite teme noi în fiecare săptămână, dar și activități pentru studenți – blogurile sau forumurile de discuții nu sunt moderate de profesori, ci de studenții înșiși. Însă, acelea nu sunt cursuri pentru obținerea creditelor, iar procentul de studenți care le absolvesc este relativ scăzut. Scopul studenților majorității acestor cursuri nu este absolvirea cursului, ci doar familiarizarea cu conținutul și comunicarea cu alți studenți – profesioniști din același domeniu. Spre deosebire de acestea, cursurile MOOC oferite de Stanford University și MIT au o structură substanțial mai rigidă, cu activități pentru studenți integrate, doar feedbackul e complet automatizat. Și aceste cursuri au o rată de absolvire de aproximativ 10% de studenți, dar și aici este vorba de cursuri facultative fără credite.

Scopul meu, când planific un curs universitar obișnuit pentru credite, este calitatea înaltă a cursului și procentul ridicat de studenți care îl termină cu succes. Crearea

structurii potrivite și utilizarea a destule activități adecvate reprezintă pasul principal spre obținerea calității cursurilor.

Pasul următor

Pasul 8 se va axa asupra rolului important al profesorului în comunicarea cu studenții în cadrul cursului online și posibilităților de organizare a comunicării pe lângă solicitarea de zi cu zi a profesorului la universitate.

Întrebări

1. Câte ore credeți că ar trebui să acorde săptămînal un student muncii asupra unui curs de trei credite de un semestru? Argumentați dacă aveți altă părere.
2. Dacă ați crea un curs de studiu online complet nou, ați avea impresia că trebuie structurat în formatul „tradițional” – 3 credite de a lungul a 13 săptămîni? Dacă nu, cum ar arăta structura propuse de dumneavoastră și de ce?
3. Credeți că majoritatea cursurilor tradiționale la universități e supraîncărcată de conținut și nu are destule activități pentru studenți? Se pune accentul mai mult pe conținut decît pe dobîndirea competențelor și abilităților?

PASUL 8. COMUNICAȚI, COMUNICAȚI, COMUNICAȚI¹⁰

În această parte ne vom îndrepta atenția către comunicarea permanentă între profesor și studenți în mediul online și către tipul de organizare a comunicării, astfel încât profesorul să nu fie suprasolicitat.

Prezența profesorului și singurătatea online a studentului

Din cercetări rezultă clar că senzația „prezenței profesorului” este un factor critic pentru munca online cu studenții. Studenții simt nevoia să-l știe pe profesor alături de ei, să observe, ce se întâmplă în cadrul activităților din cadrul cursului, să se implice direct.

Motivele sunt evidente. Online studenții lucrează acasă și dacă este vorba despre un curs complet online, atunci nu se întâlnesc cu colegii în mod fizic. Din partea profesorului sau a colegilor nu primesc niciun fel de semnale nonverbale, de ex. o privire semnificativă ca reacție la o întrebare neadecvată, intensitate în timpul prezentării, care să semnalizeze entuziasmul profesorului vizavi de curs, aprobări din partea celorlalți studenți sau semnalizarea că nu este singurul care nu a înțeles ceva etc. Studentul, prezent online, nu are posibilitatea de a începe o discuție spontană dacă-l întâlnește pe profesor sau pe coleg pe hol.

Un profesor dibace poate crea însă un mediu la fel de propice pentru dobândirea și împărtășirea cunoștințelor online, dar trebuie să planifice comunicarea în mod conștient și să permită realizarea acesteia. De asemenea, trebuie să se asigure că nu va sfârși înghițit de e-mailuri.

Așteptările studenților

Este important ca profesorul să explice studenților exact, încă de la începutul cursului, la ce se așteaptă de la aceștia pe parcursul cursului. Majoritatea instituțiilor au un cod etic legat de utilizarea calculatoarelor și a tehnicii. Codurile etice sunt, de obicei, niște documente foarte lungi, elaborate într-un limbaj birocratic și se referă în primul rând la spamuri, la comportamentul general în mediul online sau la protejarea datelor personale. De aceea, ar trebui întocmit un document scurt cu cerințe concrete adresate studenților în cadrul cursului, referitoare mai ales la comportamentul academic legat de studiul online. Prezint câteva exemple:

- Fiecare student trebuie să se informeze din sursele bibliografice indicate și să intervină în discuții de-a lungul intervalului de timp stabilit.
- Temele discuțiilor sunt legate direct de cerințele scrise, astfel încât studentul care participă activ la discuții să fie mai bine pregătit pentru cerințele scrise.
- Respectați întotdeauna contribuțiile celorlalți studenți. Dacă aveți impresia că cineva a scris o prostie, oferiți-i civilizat un punct de vedere alternativ asupra aceluia lucru
- În timpul răspunsurilor la temele de discutat preferați să contribuiți cu ceva nou, decât să vă exprimați doar acordul sau dezacordul.
- Nu divagați de la subiect. Dacă doriți să discutați despre altceva, începeți o temă nouă, un blog sau wiki. Dacă doriți să discutați despre o temă diferită de tema cursului, utilizați Facebook sau „student café” - forumul general de discuție, care face parte din fiecare curs.
- Dacă aveți o întrebare, puneți-o în forumul de discuții, astfel încât profesorul și ceilalți studenți să poată contribui la răspuns
- Dacă doriți să discutați personal cu profesorul, trimiteți-i un e-mail
- Folosiți citate din alte texte în cadrul discuției, pentru a vă confirma părerea, dar întotdeauna subliniați sursa (chiar și în cazul în care citați din web sau pe un coleg).
- Explicația consecințelor plagiatului este și aceea că furtul de texte în formă electronică este ușor de depistat
- Înainte de a pune o întrebare, controlați forumurile de discuții să verificați dacă nu cumva altcineva a mai pus aceeași întrebare înaintea voastră, respectiv dacă răspunsul nu se află în instrucțiunile scrise în curs.
- Profesorul răspunde la întrebări și e-mailuri într-un termen de 24 de ore, cu excepția weekendurilor și a sărbătorilor

În prima săptămână a cursului, de obicei, le dau studenților teme simple, accesibile în care pot să aplice imediat aceste reguli. De exemplu, le solicit ca în forumul de discuții să-și introducă propria biografie și să reacționeze la biografiile celorlalți studenți. Sau le solicit ca să poarte discuții legate de tema cursului încă înaintea începerii cursului și să folosească forumul de discuții în cadrul LMS. Această activitate din prima săptămână este foarte importantă deoarece conform cercetărilor tocmai studenții care nu se implică în discuțiile din prima săptămână, cu o mare probabilitate nu vor termina nici

¹⁰ Text publicat în 4.7.2012 pe <http://www.tonybates.ca/2012/07/04/nine-steps-to-quality-online-learning-step-8-communicate-communicate-communicate/>. Autor: Tony Bates. Traducere și editare: Katarína Pišutová

cursul. De aceea, mă strădui să iau legătura cu studenții care nu răspund în prima săptămână, telefonic sau prin e-mail, pentru a descoperi motivul absenței acestora. Insist ca studenții să respecte regulile stabilite chiar din prima săptămână. Eu cred că acest lucru este important și pentru studenții experimentați. În acest fel, studenții chiar simt prezența mea și se conving că urmăresc chiar de la început munca acestora.

Fiecare curs necesită propriile reguli. De exemplu, cursul de matematică nu va pune un accent deosebit de mare pe forumurile de discuții, ci mai degrabă pe testele de autoevaluare. La aceste teste este foarte important ca studenții să știe dacă testele sunt obligatorii sau nu, dacă vor fi evaluate și în ce fel, câte încercări are studentul etc. Este de dorit ca studenții să încerce chiar din prima săptămână activitatea care va fi dominantă în cadrul cursului și în acest mod profesorul poate acorda mai multă atenție celor care se întîlnesc cu probleme tehnice.

Este foarte important ca chiar profesorul să fie un exemplu și să respecte regulile pe care el însuși le-a stabilit. Sugestiile profesorului ar trebui să fie constructive, nu negative. Acesta ar trebui să impulsioneze discuția prin faptul că este „prezent“, iar în caz de nevoie chiar intervine în discuție – de exemplu, dacă aceasta devine prea agresivă sau dacă divaghează de la subiect.

Filosofia învățării și comunicării online

Profesorii cu o abordare obiectivă a învățării vor insista mai mult asupra faptului ca studenții nu doar să învețe conținutul cursului, ci și să-l înțeleagă. Aceasta înseamnă adesea că studenții vor fi nevoiți să revină la conținutul pe care înainte nu l-au înțeles, iar în astfel de situații este avantajos ca acel conținut al cursului să fie accesibil în mai multe formate (de exemplu text și imagini sau video). Aceasta presupune însă un feedback puternic, automatizat sau direct de la profesor. Majoritatea sistemelor LMS permit profesorului studierea progreselor individuale și ale activităților fiecărui student. Profesori cu o abordare mai mult constructivistă vor accentua mai mult discuțiile online și argumentarea.

De orice natură ar fi filosofia D-voastră, studenții vor dori să cunoască părerea D-voastră privind unele întrebări-cheie. De aceea, chiar dacă este corect să prezentați conținutul obiectiv (păreri ambelor părți), studenții adesea se simt legați mai puternic de de acel curs, în care sunt evidente păreri personale ale profesorului. Există mai multe moduri de a adăuga părerea proprie asupra cursului, de exemplu prin intervenția în discuție sau utilizând un scurt video despre felul în care ați proceda Dvs. în situația dată. Aceste păreri proprii trebuie introduse cu mare atenție și trebuie subliniat faptul că este vorba doar de părerea personală cu care studenții nu trebuie să fie de acord, însă acestea pot însemna o mare diferență în activitatea și atenția studenților.

Alegerea mediilor corecte

Alegerea mediilor prin care profesorul poate comunica cu studenții și studenții între ei, este astăzi deosebit de vastă. Mediile în esență pot fi împărțite în două categorii: sincrone și asincrone. Din mediile asincrone fac parte e-mailul, podcastul, clipurile video, forumurile de discuție online, Twitter sau Facebook. Din mediile sincrone fac parte chatul, utilizarea telefonului, conferințele audio și video.

Personal acord prioritate comunicării asincrone, și aceasta din două motive. Studenții au deseori și alte obligații în afară de studiu iar comunicarea asincronă este mai potrivită pentru ei. Linkurile dintr-un forum de discuție rămân, iar studentul poate să revină oricând asupra lor, poată să citească din nou părțile mai vechi ale discuțiilor. De asemenea acest lucru este mai comod și pentru profesor. Pe durata cursului acesta poate pleca la o conferință chiar din altă țară, din alt fus orar, timp în care să continue predare a cursului în orice oră din zi sau noapte.

Cu toate acestea comunicarea asincronă poate fi frustrantă, mai ales în acele situații în care trebuie luate decizii într-un timp foarte scurt, de exemplu trebuie împărțite sarcinile în timpul realizării unui proiect de grup, trebuie controlată și finalizată o temă, mai ales dacă unul sau mai mulți membri ai grupului nu înțeleg că prin neparticiparea proprie îi frânează și pe ceilalți. În asemenea situații comunicarea sincronă este mai potrivită. Eu, de asemenea, utilizez sistemul videoconferinței pentru a-i uni o dată sau de două ori pe semestru pe toți studenții și pentru a le oferi sentimentul apartenenței comune și al prezenței mele ca profesor, cu voce și față reală – ori la începutul cursului, ori la sfârșitul acestuia. Însă, pentru ca studenții să-și păstreze flexibilitatea necesară, aceste videoconferințe sunt întotdeauna benevole și participarea la acestea nu se notează. De asemenea, ofer înregistrarea videoconferințelor spre descărcare celor care nu au putut lua parte la ele sau celor care vor să se uite retroactiv la unele părți ale discuției.

Managementul discuției online

Pe această temă au fost scrise mai multe publicații (la sfârșitul acestei părți găsiți referințe la unele dintre acestea). În continuare prezint câteva reguli simple:

- Folosiți forumurile pentru discuții ale sistemului vostru LMS (în unele LMS profesorul trebuie să facă accesibile forumurile manual). Forumurile de discuție pot fi organizate după criteriul temelor (pentru fiecare temă alt forum). În cadrul forumurilor studenții pot răspunde la comentariul altuia sau pot începe o subtemă proprie în cadrul unui forum concret. Astfel se pot urmări în cadrul forumurilor temele și subtemele individuale, fiindcă comentariile apar întotdeauna unele sub altele. Temele și subtemele bine alese primesc un număr mai mare de

comentarii, iar profesorul poate ști dintr-o singură privire, care din teme sunt mai atractive.

- Pentru fiecare discuție aveți pregătit un scop clar. Scopurile pot să varieze în funcție de temă, dar eu utilizez în cea mai mare parte forumurile pentru asigurarea includerii în discuție a studenților, pentru a putea analiza în mod critic conținutul cursului, pentru a-și putea dezvolta capacitățile de comunicare, pentru a se putea axa pe temele importante din cadrul cursului etc. Chiar și în cursurile din cadrul științelor naturale se găsesc adeseori teme potrivite pentru discuție sau polemică, de exemplu interpretarea rezultatelor, diferitele teorii sau cele mai noi descoperiri științifice din domeniul respectiv.
- Alegeți-vă tema potrivită pentru discuție și polemizare – o întrebare care nu poate avea ca răspuns un simplu da sau nu. Tema ar trebui să-i motiveze pe studenți să utilizeze informațiile din conținutul cursului, dar de asemenea să-i motiveze să gândească singuri, să caute informații suplimentare în afara cursului și să aplice cursul la condițiile reale, să le utilizeze în experiența de viață proprie.
- Tema discuției ar trebui să fie legată direct cu acele cerințe sau teme pentru care studentul va fi evaluat. Eu, de cele mai multe ori, nu dau note pentru aceste discuții, ci doresc ca studenții să priceapă singuri importanța acestora. Mulți profesori, însă, acordă note și pentru participarea la discuții.
- Aveți grijă să nu dominați conversația. Este greșit ca profesorul să răspundă instantaneu la fiecare întrebare și să nu permită celorlalți studenți să-și exprime și ei propria părere. În cadrul discuțiilor ulterioare aceștia vor aștepta din partea Dvs. părerea „corectă” încă înainte de a interveni chiar ei în discuție. În afară de asta, o participare prea activă la discuții vă va ocupa prea mult timp. Îndemnați-i pe ceilalți studenți să intervină și ei, știind, că sunteți acolo, îi „ascultați”, iar în caz de nevoie și interveniți.
- Dați-le studenților sarcini concrete. De exemplu, solicitați-le să se schimbe între ei la transcrierea cuprinsului discuțiilor. Puteți chiar să solicitați unor studenți ca să modereze discuția, dar în acest caz trebuie să monitorizați activitatea acestora și în caz de nevoie să interveniți.
- Aveți grijă ca toți studenții să intervină, măcar în discuție. Unele LMS permit vizualizarea listei comentariilor fiecărui student în parte în diferitele discuții. Dacă un student nu participă la discuții, mă strădui să-l contactez prin e-mail sau telefonic. Forumurile de discuție sunt un instrument bun pentru controlul activității și măsurii în care se implică un student. Personal încerc să fiu „prezent” în cadrul fiecărei discuții cel puțin odată pe săptămână, iar în caz de nevoie și mai des. De obicei, îmi fac timp o oră pe zi, pentru a monitoriza discuțiile.

- Pentru ca discuția să fie interactivă și dinamică, aveți nevoie de aproximativ 20 de studenți în programul pentru masterat și de aproximativ 30 în cadrul programului de licență. Dacă aveți la curs aproximativ 50 de studenți, acesta este deja un număr prea mare pentru a purta o discuție în grup comun.

Indicații mai detaliate despre cum să planificați și moderați o discuție online se pot găsi în publicația lui Gilly Salmon ‘e-Moderating’ și în cărțile autorilor Paloff și Pratt .

Diferențele culturale și alte diferențe

Cele mai interesante cursuri, pe care le-am predat vreodată, au fost acelea, la care luau parte studenții din alte țări și din alte culturi. Dar și în situația în care toți studenții Dvs. locuiesc la o distanță de o oră de școală este destul de probabil ca aceștia să aibă păreri diferite privind conținutul cursului, preferințe diferite privind metoda de învățare etc. De aceea, este important ca să aveți reguli clar stabilite pentru scopurile și comentariile discuției online. Studenții învață în moduri diferite. Dacă gândirea critică este unul din scopurile Dvs., studenții vor ajunge la acesta prin metode diferite. Unii studenți citesc mai mult și compară diferitele atitudini la tema dată, alții lucrează mai mult în forumurile de discuții. Unii studenți învață doar urmărind discuția fără a adăuga propriile comentarii.

Există multe metode de a încuraja studenții pentru participare în cadrul discuțiilor. Într-unul din cursurile mele online am avut în jur de 20 – 30 studenți cu nume de familie sunând a limba chineză. Din biografiile acestora am aflat că o parte din aceștia provin din China, o parte din Hong Kong, iar o parte deja erau născuți în Canada. Am ajuns la concluzia că între aceste trei grupe exista o diferență uriașă în ce privește implicarea lor în discuții, pentru că mai ales studenții din China se implicau minim. O doctorandă din China, care tocmai își făcea stagiul la noi, a propus ca să las trei studente din China să elaboreze împreună un comentariu pentru discuție și să le solicit ca să mi-l trimită la control înainte de a-l face public în cadrul discuției, pentru a vedea, dacă este potrivit pentru a fi discutat. În urma aranjării acestuia în conformitate cu sugestiile mele mărunte l-au trimis spre discuție. După aceea, de-a lungul cursului, trimiteau deja ele însele comentariile, fără implicarea mea, chiar dacă acest lucru a fost anevoios pentru ele.

Concluzie

Activitățile cu studenții reprezintă un subiect foarte vast, care nu poate fi epuizat într-un singur capitol. După cum subliniez întotdeauna, „prezența” profesorului este foarte importantă pentru finalizarea cu succes a cursului. Există multe metode pentru comunicarea profesorului cu studenții în cadrul unui curs online, dar și pentru a ține în același timp sub control propria solicitare.

Profesorul nu poate fi la dispoziție online 24/7, de aceea acesta trebuie să-și organizeze propria „prezență” cât mai efectiv. Pe de altă parte comunicarea online cu studenții reprezintă, de obicei, cea mai interesantă parte componentă a procesului educațional.

Referințe bibliografice:

Anderson, T., Rourke, L., Garrison, R., & Archer, W. (2001). Assessing teaching presence in a computer conferencing context. **Journal of Asynchronous Learning Networks**, Vol. 5, No.2.

Baker, C. (2010) The Impact of Instructor Immediacy and Presence for Online Student Affective Learning, Cognition, and Motivation **The Journal of Educators Online** Vol. 7, No. 1

Garrison, D. R. & Cleveland-Innes, M. (2005). Facilitating cognitive presence in online learning: Interaction

is not enough. **American Journal of Distance Education**, Vol. 19, No. 3

Harasim, L. (2012) **Learning Theory and Online Technologies** New York/London: Routledge

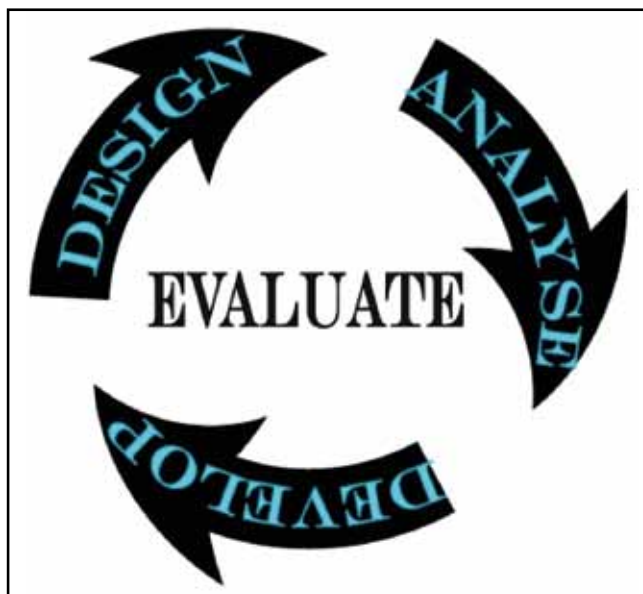
Jonassen, D., Davidson, M., Collins, M., Campbell, J. and Haag, B. (1995) ‘**Constructivism and Computer-mediated Communication in Distance Education**’, *American Journal of Distance Education*, Vol. 9, No. 2, pp 7-26.

Paloff, R. and Pratt, K. (2007) **Building Online Learning Communities** San Francisco: John Wiley and Co.

Salmon, G. (2000) **E-moderating** London/New York: Routledge

Sheridan, K. and Kelly, M. (2010) The Indicators of Instructor Presence that are Important to Students in Online Courses **MERLOT Journal of Online Learning and Teaching**, Vol. 6, No. 4

PASUL 9. EVALUAREA ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA¹¹

© Hilary Page-Bucci, 2002??? Denumirea???

În această parte ne vom dedica importanței evaluării fiecărei propuneri de curs online și completărilor și îmbunătățirii ulterioare.

Pașii 1-8: Construcția unui fundament solid

Scopul părților precedente a acestui material a fost evidențierea nevoii de a construi un prim curs online pe o bază solidă. Cititorii mai atenți și-au dat deja seama că nu am amintit unelte foarte noi și senzaționale și totuși atât de discutate, cum ar fi MOOC (CODM) (cursuri online deschise masiv), Khan Academy, Coursere ca EdX și multe alte noutăți din domeniul școlirii online. Aceste noi firme au un potențial enorm, așa că unora dintre acestea ne vom dedica în această parte. Și totuși, indiferent de noile unelte apărute și de firme, știm că procesul de învățare este un proces de lungă durată, și ignorarea factorilor care îl influențează nu este înțelept.

În această parte, se pune accentul mai ales pe sistemele LMS, pentru că la etapa actuală, majoritatea instituțiilor universitare le dețin, și este valabilă afirmația că aceste LMS conferă un anumit cadru în care se desfășoară învățământul online. Dar dacă înțelegem corect contextul, putem transfera aceste cursuri cu ușurință pe alte platforme. Dacă considerați că transferul cursului pe altă platformă nu ar funcționa simplu, este foarte probabil că platforma respectivă să aibă o durată

de viață scurtă, dacă nu îndeplinește principalele cerințe necesare predării, această platforma ar trebui schimbată. Spre ex. cursurile MOOC(CODM) au impact asupra sute și sute de studenți, dar dacă nu au o structură cu un grad mare de comunicare, dacă nu există „prezența online” a profesorului, numărul studenților care nu vor absolvi cursul va fi categoric unul mare (așa cum se și întâmplă în prezent). Cursurile MOOC (CODM) vor supraviețui și vor fi o parte integrantă a vieții noastre și pe viitor doar dacă găsesc o modalitate prin care să ofere o structură bună, comunicare și o prezentă masivă atât a studenților cât și a profesorilor.

Ultimul element cheie dintr-un curs online este evaluarea și inovația: evaluarea a ce și cum s-a realizat și găsirea unor căi de îmbunătățire.

De ce este evaluarea importantă

Importanța evaluării nu se referă doar la cursurile online, aceasta este valabilă pentru toate formele de predare. Și totuși, riscul apariției unor greșeli și a nevoii corectării acestora, este mai mare în cazul profesorilor care încep să predea în mediul online. Chiar și azi, multă lume privește cu neîncredere la calitatea acestui tip de predare, iar dumneavoastră trebuie astfel să depuneți un efort susținut să dovediți ca aceasta forma este una bună și necesară. Dacă predați online, trebuie dai des dovada faptului, ca acel curs pe care îl dirijați este cel puțin egal calitativ cu un curs asemănător din mediul clasic. Învățământul online se dezvoltă fără încetare și apar noi unelte și posibilități care oferă spațiu pentru experimente și stabilirea măsurii în care experimentul a îmbunătățit cursul din punct de vedere calitativ sau nu.

Dar principalul motiv al necesității de evaluare, este faptul că predarea este asemănătoare cu golful: omul încearcă neîncetat să atingă perfecțiunea, dar nu va reuși niciodată. Întotdeauna există loc de mai bine și cea mai bună modalitate de îmbunătățire este învățarea din propriile experiențe.

Ce evaluăm?

În pasul 1 am definit clar calitatea unui curs online. „atingerea unor rezultate egale sau mai bune la studenți, decât dacă același curs ar fi predat prin mijloace clasice, în clasă”. O astfel de definiție conține doi indicatori cantitativi și unul calitativ

- Procentul de studenți care absolvs cu succes cursul trebuie să fie egal sau mai mare decât în cazul formei clasice de studiu.
- Notele finale ale studenților trebuie să fie la fel de bune sau mai bune decât în cazul formei clasice de studiu.

¹¹ Text publicat 26.6.2012 <http://www.tonybates.ca/2012/07/09/nine-steps-to-quality-online-learning-step-9-evaluate-and-innovate/> Autor: Tony Bates. Traducere și aranjament: Katarína Pišútová

- *Un învățământ online de calitate atrage după sine noi și relevante abordări care se pot realiza mai bine într-o formă online.*

Acestea sunt cerințele minimale de calitate. Primele două sunt ușor măsurabile din perspectiva cantitativă. Putem să ne străduim, ca procentul studenților noștri care termină cursul să fie de cel puțin 85% (există multe cursuri clasice care nu ating acest procent, dar nu este nimic rău în asta, dacă persoana își stabilește obiective înalte).

Al doilea criteriu este compararea rezultatelor (notelor). Așteptările, obținerea minim a unui procent egal de note A și B în cazul cursurilor online comparativ cu versiunea clasică a cursului. (bineînțeles, lucru valabil dacă plecăm de la prezumția că studenții vor absolvi la sfârșit același examen indiferent dacă au studiat online sau nu).

Al treilea criteriu este puțin mai complicat, pentru că presupune ajustarea obiectivelor cursului pentru versiunea online. Trebuie să cumva stabilite capacitățile de comunicare a studenților, eventual abilitatea lor de a găsi, evalua și de a folosi util informațiile, abilități care la forma clasică a cursului nu sunt luate în considerare. O astfel de evaluare este una de ordin calitativ, ceea ce pentru un profesor înseamnă convocarea unei comisii sau a unui specialist independent.

Prin măsurarea rezultatelor studenților cu ajutorul acestor criterii nu o să reușiți să identificați exact care activități din cadrul cursului au fost efectul scontat și care nu, dar vă pot ajuta la mărirea calității acestuia, deci aveți totuși nevoie de aceste informații. Propun în continuare o serie de întrebări care v-ar putea fi de ajutor:

- Cu care din obiectivele cursului au avut studenții cele mai mari probleme?
- Au avut studenții probleme în înțelegerea obiectivelor cursului?
- Au fost materialele cursului clare și bine structurate?
- A fost sistemul LMS ușor de accesat și disponibil nonstop ?
- S-au comportat studenții în discuțiile online conform așteptărilor?
- Ce teme au provocat o discuție constructivă și care nu?
- Au folosit studenții informațiile din curs în cadrul discuțiilor sau la îndeplinirea cerințelor dumneavoastră?
- Au folosit studenții posibilitățile oferite de podcast?
- Ce număr de studenți a participat la videoconferințele facultative, și au avut acești studenți rezultate mai bune sau mai rele decât studenții care nu au luat parte la videoconferința?
- Au fost studenții suprasolicitați în activitatea de la curs?
- A fost cursul pentru mine ca profesor prea solicitant din perspectiva timpului?

- Dacă da, ce pot face ca să se poată realiza cursul fără o reducere a calității?
- Cât de mulțumiți au fost studenții per total de acest curs?

Mai departe aflăm cum să obținem răspunsurile la aceste întrebări fără a amplifica volumul de muncă.

Evaluarea factorilor care influențează procesul de predare în cadrul cursului online

Există multe resurse pe care le puteți folosi în obținerea acestor informații, sunt în principiu chiar mai multe decât în cazul cursurilor clasice, dacă avem în vedere că educația online lasă în urma sa o amprentă digitală.

- Notele obținute de studenți.
- Participarea individuală a studenților în activitățile desfășurate online, cum ar fi autotestările, activitatea pe forumurile de discuții sau în cadrul webinarilor
- Analiza calitativă a aportului pe forumurile de discuții (ex. calitatea aportului, profunzimea analizei în cadrul acestui aport și nivelul raționamentului critic)
- Lucrările transmise și răspunsurile date în timpul examenelor
- Focus-grupurile online

Totuși, înainte să începeți, ar fi util să vă întocmiți un set de întrebări la care doriți să aflați răspunsuri. Apoi începeți să căutați resurse prin care ați putea primi un feedback relevant.

Informațiile din anchetele studențești. Multe instituții au un chestionar „standard” distribuit la finalul fiecărui curs. Aceste chestionare, în majoritate nu au nici o pondere în evaluarea activității de curs iar pentru a nu își pierde din efectivitate apare necesitatea de a ajusta aceste întrebări la forma de învățământ online. Des se întâmplă însă, ca aceste anchete să fie folosite în comparațiile dintre cursuri, iar administratorii nu doresc crearea unei noi versiuni a cursului în format online. O altă limitare apare din perspectiva faptului că aceste chestionare sunt completate abia după terminarea, iar din această cauză nu sunt completate de mai mult de 20% din numărul total al studenților. Iar studenții care nu termină respectivul curs, nici măcar nu ajung în contact cu respectivele chestionare. Și tocmai studenții care nu termină acest curs, sau îl termină cu mari dificultăți formează grupul care ar putea, din perspectiva îmbunătățirilor ulterioare, oferi pachetul informațional cel mai util.

Din perspectiva proprie, micile grupuri țintă funcționează mult mai bine decât chestionarele, iar în vederea aflării părerilor se poate folosi inclusiv sistemul de videoconferințe. Mă adresez direct unui grup de 7-8 studenți care acoperă întreaga scară de rezultate (de la cei care nu termină până la cei cu cele mai bune rezultate) și port cu aceștia o discuție de o oră, tematic concentrate

asupra unor aspecte specifice ale cursului. Dacă unul sau mai mulți din studenții aleși resping propunerea mea, aleg pe cineva cu rezultate cât mai asemănătoare.

La sfârșitul fiecărui curs, arunc o privire la notele studenților și încerc să aflu din liste care acțiuni și ce activități au creat cele mai mari probleme studenților cu rezultate mai slabe. Aflu, care probleme sunt specifice unui anumit student (ex. petrece prea mult timp pe forumurile de discuții, după care nu mai are destul timp în care să rezolve cerințele) și care probleme au legătură directă cu cursul predat (ex. explicații neclare în legătură cu rezolvarea unor cerințe și asemenea). Din aceste informații îmi dau seama unde trebuie să fac schimbări pentru semestrul următor pentru a putea evita repetarea unor astfel de probleme.

Îmbunătățirea

Aproape întotdeauna după terminarea primului ciclu unui nou curs online, petrec o perioadă considerabilă de timp cu evaluarea și ocupându-mă cu îmbunătățirea acestuia – în general cu ajutorul unui metodolog specializat în învățământul online. Apoi mă concentrez pe mărirea numărului de studenți care absolvesc cursul și pe atingerea nivelului stabilit.

În al treilea sau al patrulea ciclu, mă concentrez pe îmbunătățirea acestuia din punct de vedere al inovațiilor tehnice – softuri noi (ex. sistemul pentru e-portofoliu) sau noi procese (folosirea telefoanelor mobile, camerelor acestora, adunarea de noi date pe tema cursului). În acest fel, cursul se menține „proaspăt” și interesant. Întotdeauna mă limitez la o singură schimbare majoră per semestru, pentru a avea capacitatea de a susține acea schimbare și munca care survine odată cu aceasta, și pentru a afla ce influență va avea această schimbare asupra studenților.

Noua generație de instrumente web 2.0, inclusiv WordPress, a noilor sisteme LMS, resurse educaționale deschise, telefoanelor mobile, tabletelor, MOOC (CODM), largă ofertă de oportunități în vederea inovației și experimentării, toate aceste instrumente pot fi integrate în sistemul LMS și în structura cursului deja existentă.

Trebuie însă, întotdeauna, să conștientizați că principalul scop este îndrumarea studenților spre un sistem de studiu eficient. Unele dintre noile instrumente nu trebuie să fie neapărat atât de utile pe cât ar putea să pară. Profesorii începători cu aceasta formă de cursuri online, ar trebui să acționeze cu precauție, pentru că nu tot ce este nou este în mod necesar și bun.

Rezumat

Acest text este bazat pe două principii: strategiile eficiente care rezultă din cercetarea teoriilor de predare și pe experiențele practice îndelungate în predarea

online. Principalul grup țintă sunt profesori care sunt la începutul predării online. Susțin cooperarea cu alți experți, metodologi și designeri web mai ales în munca de echipă cu alți profesori din mediul online.

Sucesiunea pe care o prezint este una relativ conservatoare, și știu că unii profesori vor opta direct la forma pe care o numesc e-learning 2.0. Și totuși, în cazul în care munciți fără un sistem LMS, este necesar avut în vedere faptul că studenții trebuie să cunoască clar țelurile, să aibă o structură clară despre ce, când și cum trebuie să facă, trebuie ridicate dificultăți cărora să poată să le facă față, și au nevoie de comunicare și de prezența profesorului. Mulți studenți învață într-un mediu în care se pune accentul pe experiențele anterioare.

Evaluarea textului

1. Dacă începeți cu predarea online, cât de util este pentru dumneavoastră acest text? Care părți v-au fost de ajutor și care nu?
2. Dacă munciți cu profesori care încep cu predarea online, le-ați recomanda acest material ca suport?
3. Considerați că acest material este prea conservativ? Prea mult accent pe sistemele LMS și prea puțin pe instrumente web 2.0?
4. Sunteți de acord cu parerea, că există „procese fundamentale de predare” care sunt independente de instrumente?
5. Există vreo informație importantă despre predarea online care nu se află în acest material?

Lectura suplimentară

Am fost foarte surprins să aflu ca există foarte puține resurse bibliografice la tematica evaluării formative a cursurilor online, și materialele existente, nu sunt prea utile pentru profesorul care dorește să-și perfecționeze cursurile online. Cel mai bun material găsit pînă în acest moment este:

Gunawardena, C., Lowe, C. & Carabajal, K. (2000). Evaluating Online Learning: models and methods. In D. Willis et al. (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2000* (pp. 1677-1684). Chesapeake, VA: AACE.

Nota: Există diferența foarte mare între evaluarea formativă și cea sumativă. Evaluarea sumativă compară eficiența generală a cursului online cu eficiența versiunii clasice, pe cînd evaluarea formativă încearcă să obțină informații parțiale despre activități individuale și scopul de îmbunătățire a cursului. Există multe materiale pe tema evaluării formative a cursurilor online, standarde calitative și criterii. Numărul materialelor pe tema evaluării sumative este net mai mic. Această parte a materialului a fost orientată pe evaluarea formativă, pe care o face profesorul în vederea îmbunătățirii cursului.

PARTEA A II-A
ASPECTE SPECIFICE ALE PREDĂRII ȘI
ÎNVĂȚĂRII INTERACTIVE

ROLUL METODELOR INTERACTIVE ÎN EDUCAȚIE

Zuzana Štefániková

Abordarea Europeană a educației active

Educația, formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții au un rol economic și social important. UE permite viața, studiul și munca în alte țări europene și astfel contribuie la înțelegerea culturală, dezvoltarea personală și împlinirea potențialului economic al UE.¹²

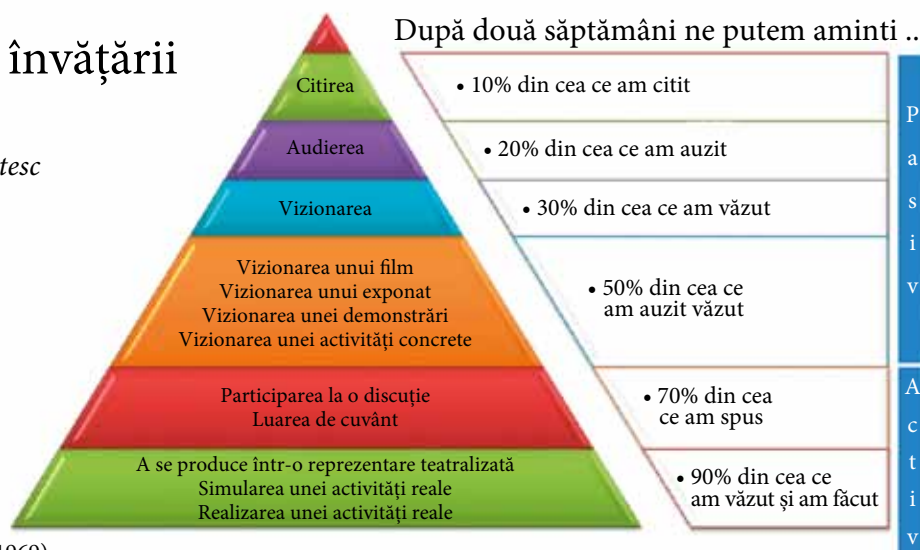
Deficiențele actuale ale domeniului educațional din UE sunt elaborate în strategia „Europa 2020”. Uniunea Europeană susține educația prin pregătirea politicilor educaționale și prin aplicarea lor în practică, precum și prin furnizarea finanțării, cum ar fi acordarea de granturi. În prezent, politicile UE din cadrul educației au ca scop susținerea **(1) calității, (2) accesibilității pentru toți și (3) deschiderea internațională a acesteia**.¹³ Consiliul Europei acordă o atenție deosebită educației pentru activism civic și publică numeroase documente și manuale pentru cadre didactice și susținerea lor în educația activă. Educația activă/interactivă este în general considerată fiind mai creativă și este menționată mai ales în educația din școala generală și în educația adulților. Interactivitatea educației este, în multe cazuri, asigurată și de folosirea instrumentelor IT (tehnologia informației). Sarcina noastră în prezent este să luăm în considerare importanța metodelor didactice interactive în e-learning și să oferim câteva exemple de metode. Rolul vostru va fi să decideți dacă va fi adecvată includerea acestor metode în cursul propriu de tip e-learning.

Învățarea pasivă tradițională vs învățarea activă.

Acestui subiect se dedică mai aprofundat câteva proiecte europene.¹⁴ Conform rezultatelor proiectelor menționate, învățarea activă/active learning este mai degrabă percepută intuitiv și nu ca un concept definit cu exactitate. În ciuda acestui fapt, există criterii generale, de exemplu, elevii sunt în cadrul învățării active incluși în procesul educației pentru a descoperi, a pune în perspectivă și a utiliza informațiile dobândite. Învățarea activă se dezvoltă atunci când elevilor li se oferă șansa mai mare de a participa la procesul învățării și pot să genereze cunoștințe, nu doar să le primească. Elevii se angajează în analiză, sinteză și evaluare, deci învățarea activă obligă elevii să gândească la ceea ce fac. La nivel practic, învățarea activă include totul, de la ascultare, care ajută elevii să absoarbă informațiile, la scrierea exercițiilor scurte în care elevii răspund la materialul citit, pînă la exerciții complexe de grup, în care elevii utilizează cunoștințele în viața reală, sau în rezolvarea problemelor noi. În învățarea activă, profesorul are rolul de moderator. Pentru a compara învățarea activă cu metodele didactice tradiționale (cum ar fi lecția în cadrul căreia profesorul stă în fața elevilor și recită informațiile relevante conținutului orei), elevii învață mai mult, memorează informațiile noi pe un termen mai lung și au bucuria de a învăța. Învățarea problematizată este una din acele metode care susțin învățarea activă axată pe problemele vieții reale.¹⁵

Piramida învățării

Văd și uit
Aud și îmi amintesc
Fac și înțeleg
– Confucius

Sursa: Edgar Dale (1969)

12 http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/education/data/main_tables

13 <http://education.stateuniversity.com/pages/2099/Instructional-Strategies.html>

14 http://www.coe.int/t/dg4/education/edc/who/whatis_EN.asp Developing citizens—Paths to core competencies through a problem-based learning project in civic education proiectul nr. 510806-LLP-1-2010-1-DE-COMENIUS-CMP 2010 - 4193 / 001 - 001

15 <http://www.danielwillingham.com/1/post/2013/02/cone-of-learning-or-cone-of-shame.html>

Învățarea interactivă/Interactive learning¹⁶

Învățarea interactivă înseamnă obținerea informațiilor în cadrul participării active a elevului/studentului/celui care învață. Contrar învățării interactive este învățarea pasivă care presupune doar urmărirea procesului învățării, sau doar ascultarea informațiilor. Educația interactivă este în prezent destul de discutată în cadrul școlilor Republicii Slovace, dar puțin răspândită. Prin termenul de învățare interactivă se înțelege, adesea, doar utilizarea tehnologiei informației în educație. Profesorii folosesc metode interactive mai ales atunci când doresc să îi atragă pe elevi și să obțină atenția lor. Însă, practica arată că optimă este combinarea metodelor tradiționale și celor moderne în educație.

Utilizarea metodelor didactice interactive reprezintă o provocare serioasă pentru profesorii și elevii care nu sunt obișnuiți cu ele. Profesorul trebuie să renunțe la poziția sa centrală de „expert”, „autoritate”, „conducător al grupului” și să devină moderator. Elevii își asumă o responsabilitate mai mare pentru ceea ce învață, cât și pentru felul în care învață.

Introducerea metodelor didactice interactive presupune cerințe mai mari de la cei care învață, aceștia trebuie să se implice mai mult în procesul educațional. În același timp, ei au ocazia să își formeze propriile păreri și interpretări, cât și propriile răspunsuri. Acest proces permite elevilor să experimenteze cu opinii, să creeze concepte și să le combine în sisteme. De asemenea, poate ajuta la formarea relațiilor dintre elevi și la consolidarea grupului. Învățarea interactivă oferă posibilitatea experienței sociale între cei care învață și profesori. Pe profesori îi ajută să răspundă mai bine la cerințele celor care învață. De asemenea, oferă posibilități asistenților profesorului, coaching-ului, ascultării și susținerii părerilor.

Unele temeri frecvente ale profesorilor cu privire la educația interactivă:

- dacă nu predau, pierd controlul asupra clasei
- dacă mă voi dedica învățării interactive, nu voi apuca să împlinesc planul de învățământ (syllabus)
- cel care învață poate refuza lucrul în grup și cooperarea
- dacă dau teme de casă, prezentări sau proiecte, unii elevi pot fi recompensați pentru munca la care nu au participat activ
- multe echipe nu lucrează bine, temele lor sunt artificiale și insuficient dezvoltate, iar unii membri ai echipei se plîng de cei care nu participă la dezvoltarea lor
- în munca în echipă, membrii se pot baza întotdeauna pe 1-2 membri care încep rezolvarea problemei, ceilalți pot avea dificultăți la testele la care trebuie să înceapă singuri să rezolve problema
- unii elevi susțin că nu le place munca în echipă și susțin că ar învăța mai mult prin metoda clasică.

Exemple de metode didactice interactive¹⁷

Mulțimea de metode didactice interactive pot fi încadrate în cinci grupe de bază. Adesea se ajunge la o combinație a metodelor sus-menționate pe care profesorul le folosește.⁵

- a) metode orientate asupra rezolvării problemelor/ problem solving approaches and methods
- b) metode bazate pe colaborare/collaborative learning approaches and methods
- c) metode de discuții/discussion-methods
- d) jocuri de rol, simulări, jocuri/role play, simulations, games
- e) evaluare interactivă/interactive assessment.

În continuare menționăm câteva exemple diverse din marea mulțime de metode consacrate din cadrul educației interactive:

- a) învățarea bazată pe surse (documente), numită de asemenea studiu autentic, face parte din metoda rezolvării problemelor. În același timp, acest fel de învățare cuprinde și alte abordări, ca munca în echipă, discuția ș.a. Accentul se pune pe un document sursă care poate fi tipărit tradițional, dar care se găsește din ce în ce mai des sub forma informațiilor de pe internet. Documentul poate fi analizat din mai multe puncte de vedere pentru a afla informațiile relevante (critical thinking), a clarifica pozițiile diferiților actori (empathy), a formula concepte (analiză, sinteză).

Profesorul alege documentul care trebuie citit acasă sau la oră. Elevii sunt încurajați să folosească această sursă pe tot parcursul procesului care are mai multe faze – studierea conținutului și înregistrarea faptelor; analiza și sinteza informațiilor și ideilor; punerea în poziția relevantă problemei; prezentarea și susținerea rezultatelor sau opiniilor, discuția.

- b) desenul colectiv/collective drawing este una din metodele folosite ca învățare colectivă. Este o metodă eficientă de învățare activă/collaborative learning pentru elevii de orice vîrstă care consolidează dezvoltarea abilităților tehnice și intelectuale și oferă posibilitatea stimulilor intelectuali. Desenul este procesul transferului/„traducerii” informației din diferite surse în reprezentare grafică.

Exemple de metode analitice de învățare Arborele problemelor

Descrierea metodei

Grupul își definește problema principală pe care o va analiza. Analiza problemei este o muncă de echipă, este bine să se folosească metoda brainstorming, în timp ce problema definită trebuie să existe în realitate. Trebuie numite problemele referitoare la problema principală, pe acestea le vor oferi răspunsurile la întrebarea „ce cauzează

ză asta?“ Pe baza răspunsurilor vom începe construirea ierarhiei între **cauze și efecte**:

- sub problema principală plasăm cauzele care o produc;
- deasupra problematicei principale plasăm problemele care sunt produse de aceasta.

Un arbore al problemelor complet ilustrează situația negativă existentă, de aceea toate cauzele și problema principală le vom exprima în formă negativă.

Analiza problemei o facem așa, că mai întâi definim problema și o scriem în centrul graficului, în exprimare negativă. Cu ajutorul întrebării „*ce cauzează asta?*“, vom afla cauzele directe care o produc sau contribuie la problema principală. Cauzele descoperite, astfel, le vom nota pe un singur nivel sub problema principală. În continuare, vom pune întrebarea ajutătoare „*ce cauzează asta?*” și în legătură cu fiecare cauză parțială, iar răspunsurile le vom scrie pe nivelul următor sub problemele parțiale. Dacă găsim 2-3 cauze care produc aceeași problemă, le vom plasa pe toate pe același nivel. Cauzele și efectele le conectăm prin săgeți. Săgețile sunt orientate, întotdeauna, de la cauză spre efect astfel, se formează diagrama. Este necesar să se controleze dacă sunt menționate toate problemele importante.

Greșeli frecvente care trebuie evitate:

- abordarea insuficientă a problemei – nu este de ajuns să se spună de exemplu „management ineficient”, ci este necesar să se intre în detalii și să se descrie ce anume din management este slab, de exemplu „predare necorespunzătoare întârziată;
- la identificarea problemelor trebuie evitată prejudecata;
- nu trebuie definit totul prin prisma insuficienței financiare (banii sunt doar un mijloc spre rezolvare).

Cerință:

Este necesar ca cei care învață să înțeleagă problema atunci când trebuie să o analizeze. Deoarece participanții la workshop sunt angajați din învățământ, vom analiza problema din acest domeniu.

1. De ce nu se folosește suficient e-learningul ca metodă educațională nici în Slovacia, nici în Moldova, dar de ex. nici în Elveția, în timp ce țările nordice, SUA și Irlanda o folosesc din plin?
2. Ce metode de lucru propuneți spre folosire în cazul în care analiza problemei se referă la e-learning?

Materiale necesare: flipchart, markere, bilete auto-colante
Timp: cca. 30-40 de minute.

Spre finalul exercițiului, un membru al grupului va prezenta analiza problemei în fața întregului grup și al lectorilor.

Arborele scopurilor

După terminarea analizei problemelor, vom face analiza scopurilor și vom crea arborele scopurilor care

exprimă situația după rezolvarea problemelor. Arborele scopurilor îl creăm, exprimând pozitiv problemele menționate în arborele problemelor. Procedăm la fel ca la analiza problemelor, dar exprimările le reformulăm în formă pozitivă. Astfel, formăm scopul principal, iar sub el plasăm scopurile parțiale. Relație între scopurile individuale va fi relația între „proceduri și consecințe”. Arborele scopurilor ne exprimă finalitățile, situația dorită. Scopurile trebuie să fie reale și realizabile. Scopurile ireale le înlăturăm din grafic și putem adăuga pe cele noi, dacă par relevante atingerii scopului. Analiza scopurilor este ferm susținută de problemele identificate cu claritate în exercițiul anterior. Pentru construirea arborelui scopurilor, ne folosim de întrebarea ajutătoare „*cum asigurăm realizarea scopului principal?*”. Continuăm incursiunea cu vectorul orientat în sus, deasupra scopului principal, unde de asemenea schimbăm exprimările negative în pozitive. Acestea ar trebui să direcționeze analiza spre atingerea scopurilor sociale mai largi.

Metoda cafenelei mondiale/World Café Method

Descrierea metodei¹⁸

Metoda este simplă, efektivă și flexibilă și poate fi bine utilizată pentru dialog într-un grup mai mare. Cea mai importantă este pregătirea cerinței/întrebărilor provocatoare sau exprimărilor care au legătură cu orientarea profesională a membrilor grupului și sunt centrate pe ceva concret. Scopul este obținerea părerilor despre informațiile auzite, generarea altor păreri, susținerea discuției despre realitățile prezentate, eventual completarea lor. Nu folosim această metodă atunci când toți cunosc răspunsul.

Desfășurare:

- Pasul 1. Crearea unui mediu special informal, conform modelului cafenelei, câteva (4) mese mai mici și ustensiile pentru a scrie.
- Pasul 2. Salutarea participanților și prezentarea acestora, crearea unei atmosfere informale.
- Pasul 3. Crearea unor grupuri mici, purtarea discuțiilor în aceste grupuri; după 20 de minute, toți membrii grupurilor în afară de cel care notează se schimbă la masa următoare.
- Pasul 4. Întrebările - fiecare masă primește o cerință sub formă de întrebare/problemă care trebuie analizată. Grupul discută, iar o persoană notează. După 20-45 de minute, membrii grupului se schimbă la o masă nouă, unde cel care a notat

¹⁸ Cafeneaua mondială este un fenomen elaborat pentru prima oară de către Juanita Brown și răspândit în întreaga lume. Scopul ei era simplu; învățarea se propagă atunci când permite celor care învață să facă schimb de informații prin dialog activ, într-o atmosferă relaxată, între prieteni, colegi, egali. Argumentele ei includ faptul că aceasta e cea mai bună metodă de a dezvolta înțelegerea reciprocă a lumii și creează fundamentul pentru 7 principii pe care se bazează metoda cafenelei mondiale. Vezi www.theworldcafe.com

ii informează cu un rezumat al discuției grupului precedent. Nou-veniții adaugă discuției cunoștințele lor și astfel o adâncesc.

Pasul 5. Rezumatul - în încheiere, când toate grupurile s-au schimbat, cei care au notat sunt invitați să facă un rezumat al discuției care a avut loc la masa fiecăruia.

Care sunt avantajele acestei metode? Cunoștințele pe care le au toți cei care învață în grup se definesc ușor/ learners' baseline knowledge. Cei ce învață pot colabora între ei, ceea ce ridică potențialul instruirii. Posibilitatea de a obține o înțelegere aprofundată cu ajutorul reflecției se maximizează. Un mediu educațional bazat pe cei care învață, se clădește mult mai ușor decât unul bazat pe cel care predă. E necesară crearea oportunităților bune de a folosi și multe alte metode interactive. În limbajul tehnic, acest fel de a învăța se numește constructivist; cunoștințele se structurează cu ajutorul interacțiunii sociale.

Sarcini aplicative:

Vom pregăti o prezentare despre Slovacia – despre istorie, cultură tradițională, geografie, resurse naturale, turism. Apoi vom împărți participanții în două grupuri de lucru, fiecare va avea ca scop discutarea

despre o temă referitoare la Slovacia. Fiecare grup îl va desemna pe cel care va nota. Acesta va pune întrebări grupului, va susține discuția și va nota răspunsurile pe hârtie (flipchart, markere colorate). După 10-15 minute, grupul se va muta la masa următoare/altă temă. În cazul fiecărei teme, grupul va încerca să discute cu ajutorul răspunsurilor la întrebările:

1. Ce noutăți ați aflat?/What new did you learn?
2. Ce ați completa?/What could you add to the topic?
3. Ce v-a interesat?/What were you impressed from?/ What was interesting for you?
4. Aveți alte întrebări?/Do you have any questions?

Într-un final, fiecare dintre cei care au notat va comunica un rezumat al informațiilor și părerilor adunate despre fiecare temă. Aceste informații vor arăta clar dacă grupul a aflat tot ce dorea. Dacă nu, managementul va afla ce vrea grupul să audă în viitor și ce părere are despre temele alese sau despre prezentarea lor.

Încheiere

Participanții la workshop vor propune modalitățile în care metodele de învățare interactivă prezentate pot fi folosite în educație sub formă de e-learning. Scopul este de a face e-learningul interactiv nu doar utilizând tehnologia, dar și folosind metode educaționale.

EVALUAREA ELEVILOR (STUDENȚILOR) ÎN PROCESUL DE ÎNVĂȚARE ON-LINE

Kata Cigánová, Marta Jendeková

Evaluarea elevilor și a procesului de învățare este unul dintre elementele de bază ale procesului de predare. Pentru a putea evalua elevii, este necesar să se definească competențele, să se determine obiectivele de învățare, iar ulterior, să fie puse în aplicare metodele de evaluare.

Evaluarea înseamnă colectarea informațiilor despre finalitățile de învățare a elevilor și, totodată, despre eficiența de predare demonstrată de formatori. Metodele de evaluare servesc în calitate de instrumente de notare a elevilor și de măsurare a progreselor realizate de ei în procesul de învățare. De asemenea, acestea influențează comportamentul elevilor în procesul de învățare.

Scopul acestei părți este de a oferi câteva exemple de modalități de a evalua munca elevilor. Evaluarea este mult mai dificilă în mediul e-learning decât în sala de clasă, întrucât profesorul trebuie să se pregătească mai mult și să definească obiectivele de evaluare etc. Și elevii ce învață on-line trebuie să cunoască exact modul în care profesorii vor evalua ceea ce ei au învățat în clasă, mai ales dacă interacțiunile față-în-față nu sunt parte a cursului.

Există mai multe tipuri de evaluări pe care profesorii le pot folosi pentru a determina dacă elevii lor au și-au format abilitățile și cunoștințele necesare, de exemplu:

- Mesajele forumurilor de discuții - mesajele forumurilor de discuții pot fi utilizate în scopul evaluării, dacă acestea sunt moderate și au orientări clare. Mesaje elevilor și intervențiile lor în discuții sunt adesea solicitate ca parte a procesului de «participare în clasă.»
- Portofolii - Un portofoliu este o colecție de lucrări produse de un elev. Elevii pot evidenția și a demonstra cunoștințele lor prin portofoliile lor, care permite profesorilor pentru a critica activitatea lor.
- Extemporale / teste - extemporalele și teste sunt cele mai comune tipuri de evaluare de învățare on-line. Acestea pot include variante cu alegere multiplă, adevărat / fals, completarea unui spațiu, sortare, de potrivire, răspunsuri scurte și itemi de tip eseu.

În e-learning diferite tipuri de teste oferă evaluatoarea informații diferite. Dar evaluarea și notarea nu ar trebui să fie realizată folosind doar teste. Există mai multe alte moduri de a evalua procesul de învățare, care ar putea să funcționeze mai bine sau mai rău, în dependență de obiectivele urmărite.

De obicei, testele sunt clasificate în teste obiective și subiective.

De exemplu, teste obiective sunt:

- cu alegere multiplă;
- adevărat / fals;
- de corespundere.

Teste subiective, de exemplu, sunt:

- completarea unui cuvânt;
- completarea unei fraze;
- completarea unei propoziții;
- scrierea unui anumit text.

Testele de tip obiectiv oferă persoanei supuse evaluării răspunsurile posibile, pe când testele de tip subiectiv cer de la persoana supusă evaluării producerea unor răspunsuri. Testele de tip obiectiv pot fi corectate în mod automat.

- Lucrări și proiecte de cercetare - evaluări complexe, cum ar fi lucrări de cercetare și proiecte pe termen lung sau de grup, care sunt de obicei administrate la sfârșitul cursului pentru a afla nivelul de înțelegere generală de către elevi a tuturor materiilor cursului.
- Teme săptămânale pe acasă - pe parcursul cursului profesorii dau elevilor sarcini săptămânale, pe care ulterior le evaluează și, în baza rezultatelor evaluării, oferă permanent elevilor un feedback.

O parte importantă a procesului de evaluare o constituie corectarea lucrărilor elevilor. Profesorii pot da elevilor să scrie rapoarte, să efectueze exerciții sau să elaboreze proiecte. Elevii pot trimite aceste lucrări prin e-mail. Este de datoria tutorelui / instructorului să evalueze prompt și obiectiv calitatea lucrărilor. Evaluarea lucrărilor va fi constructivă numai în cazul în care tutorele / cadrul didactic oferă elevilor în timp util un feed-back. Pe de o parte, mediul e-learning cere ca tutorii să ofere feedback-ul (personalizat) în formă scrisă, fapt ce îi ajută pe elevi să înțeleagă evaluările și să lucreze în viitor mai bine, însă, pe de altă parte, profesorul are mai mult de lucru.

Cu toate acestea, feedback-ul este important din mai multe motive și poate influența foarte mult comportamentul de învățare și rezultatele elevului:

Feedback-ul:

- Este esențială pentru învățare;
- Este motivațional;
- Îi ajută pe elevi să-și îmbunătățească activitatea;
- Este un mijloc de recunoaștere a eforturilor depuse de elevi;
- Îi ajută pe elevi să învețe din el;
- Poate monitoriza progresele și rezultatele;
- Poate identifica domeniile în care elevii pot dezvolta propriul stil de învățare;
- Poate direcționa elevii să facă lecturi suplimentare și legături cu activitatea anterioară și cea viitoare;
- Poate include sugestii cu privire la modul în care elevii și-ar putea extinde activitatea viitoare;

– Ajută elevii în dezvoltarea abilităților lor de a învăța.

La fel cum învățarea on-line nu este potrivită tuturor, nici toate tipurile de testare și evaluare nu sunt indicate pentru oricare din stilurile de învățare ale elevilor. Prin urmare, este important de a selecta o combinație reușită de metode de evaluare a învățării. Câteva din principiile de bază sunt:

- Începeți cu evaluări mai simple pentru a-i ajuta pe elevi să se adapteze la tehnologiile și obiectivele de evaluare
- Explicați rezultatele care se așteaptă de la orice evaluare
- Oferiți exemple pentru diferite tipuri de evaluări

(Înainte de a posta lucrare, asigurați-vă că aveți permisiunea elevului)

- Asigurați-vă că există suficient timp pentru ca elevii să se pregătească pentru cele mai dificile și importante evaluări
- Asigurați-vă că aveți soluții dedicate pentru elevii cu nevoi speciale.

Desigur, înainte de a începe, nu uitați să treceți în revistă toate materiile, pentru a vă asigura că este respectată logica cursului. Comunicați în mod regulat cu elevii, astfel încât orice greșală să poată fi corectată, iar modificările ce au drept scop creșterea valorii evaluărilor să poată fi făcute în timp util.

În cele ce urmează, veți găsi un exemplu complex de evaluare a studenților, care ar putea servi drept bază pentru notare. Vă rugăm să rețineți instrucțiunile detaliate ale tutorelui cu privire la răspunsurile așteptate de la studenți. De asemenea, veți găsi și un exemplu de răspuns dat de unul din studenți, precum și comentarii de la colegii lui.

Citiți capitolul 1.1. History of European Integration. Pe baza celor citite, răspundeți – *Alegeți câteva repere (minim 3) din evoluția SE/UE care v-au captat atenția și elaborați asupra legăturii lor cu situația economică și/sau politică europeană și mondială a acelor vremuri. Menționați dacă considerați aceste răspunsuri drept pozitive/negative, suficiente/insuficiente, și de ce le considerați așa.*

Răspunsul vostru în scris trebuie să se încadreze între o jumătate de pagină (900 de caractere) și o pagină (1800 de caractere). Pentru pregătirea răspunsului aveți timp pînă la data de xx.xx.xxxx, la ora 12,00 a.m. După acest termen, aveți încă 24 de ore pentru a formula un comentariu la răspunsurile a doi colegi, pe care le veți găsi în partea XX. Comentariul trebuie să fie scurt, axat pe evaluarea argumentelor colegilor. De asemenea, trebuie să conțină motivul alegerii colegilor. Volumul comentariului să fie de cca. 5 propoziții.

Evaluarea acestui material, inclusiv evaluarea comentariului la răspunsurile celor doi colegi, va reprezenta, împreună cu celelalte contribuții ale dumneavoastră la discuție, o parte din evaluarea activității „Discuție”, care va constitui 40% din evaluarea finală.

Pe baza capitolului citit și a altor surse care mi-au extins cunoștințele despre evenimentele istorice selectate, mi-am ales trei evenimente din evoluția SE/UE. Alegerea lor a fost influențată tocmai de conexiunea evidentă cu evenimentele istorice concrete pentru care acești pași reprezentau o parte, un rezultat.

1) Semnarea tratatului care a fondat Comunitatea Cărbunelui și Oțelului în aprilie 1951

Voința a 6 state de a renunța la o parte din suveranitatea acestora și de a se subordona administrației transnaționale a producției și comerțului cu materii prime extrem de importante strategic – cărbune și oțel, s-ar înfăptui foarte greu, în special într-un timp atât de scurt, fără experiența tragică a țărilor semnatară cu Al Doilea Război Mondial. Cred că fără suportul SUA, colaborarea puterilor învingătoare cu Germania învinsă, nu ar fi avut caracterul unui acord multilateral cu aceleași drepturi și obligații pentru toate părțile participante. În retrospectivă, aceasta a fost rezultatul unui pragmatism evident, dar în contextul acelor vremuri și o expresie a unei mărinimii admirabile.

2) Fondarea Sistemului Monetar European (SME) și a monedei virtuale ECU în anul 1978

În 15. 8.1971, SUA a desființat unilateral convertibilitatea dolarului față de aur. Astfel, au anulat temelia așa-zisului sistem Bretton Wood, în care valoarea monedelor financiare mondiale era exprimată în raport cu dolarul, cu un curs stabil față de aur. Înființarea SME a fost o reacție la mișcarea monetară internațională și reflectă, de asemenea, dorința de a stabiliza politica monetară a țărilor membre ale SE. Parte componentă a SME era moneda virtuală ECU, formată ca un „coș” al monedelor statelor membre, în timp ce valoarea monedelor individuale era stabilită de puterea economiei țării care o folosea. ECU avea rolul de *numitor comun* pentru sistemul cursului de schimb din cadrul Comunităților. Înțeleg aceasta ca pe un pas important în procesul intensificării colaborării între țările membre, și de asemenea, ca pe un gest important spre exterior, spre țările din afara SE.

3) Tratatul de la Nisa semnat în februarie 2001

Hotărîrea importantă a statelor Uniunii Europene de a primi în rîndurile sale state ale fostului imperiu sovietic, după ce acestea vor împlini așa-zisele Criterii de la Copenhaga, a declanșat o serie de alți pași care trebuiau să permită cea mai mare extindere din istorie a SE/UE. Printre pașii cei mai importanți se poate include noul cadru financiar Agenda 2000 care acoperea perioada dintre anii 2000 și 2007, pe parcursul căroro noile state urmau să intre în UE. Inevitabilă s-a demonstrat a fi și revizia tratatelor valabile, fără de care ar fi lipsit prevederi legale obligatorii, necesare pentru funcționarea noilor membri în Uniune (de ex. numărul mandatelor în PE și în alte instituții, stabilirea ponderii voturilor reprezentanților noilor state membre în Consiliu etc.). Un astfel de tratat revizuit, este tocmai Tratatul aprobat la Nisa și semnat în mod festiv în februarie 2001. Din punct de vedere practic, este interesant că ambele documente tratau condițiile și împrejurările referitoare la statele care încă nu erau membre și deci, nu participau la procesul pregătirii și aprobării lor.

Răspunsurile colegilor de la curs privind tema discuției:

- Alegerea evenimentului a colegei XY m-a inspirat să studiez perioadele menționate în contexte mai largi și mai aprofundat. Împrejurările apariției monedei virtuale ECU și a Sistemului Monetar European reprezintă, în mod special, o experiență interesantă și din punct de vedere al actualei crize economice și a problemelor Zonei Euro.
- Mi-a atras atenția mențiunea atitudinii mărinimoase a semnatărilor puterilor învingătoare față de Germania învinsă. Atitudinea reală a publicului larg era, poate, diferită, ceea ce s-a manifestat un an mai târziu, cînd nu a reușit ratificarea tratatului despre Comunitatea Europeană pentru Apărare (așa-numitul Plan Pleven), despre care s-a discutat în cadrul celor șase țări care constituiau CECO. Ratificarea acestui tratat a fost refuzată de parlamentul francez, care nu-și putea imagina o activitate militară alături de soldații germani. Mărinimia manifestată la semnarea CECO nu s-a mai repetat în acest domeniu.

RESURSE GRATUITE PENTRU ÎNVĂȚAREA ONLINE

Ghica Roman

Licențiat în științele ale educației, Informatică

Email: ghicaroman@gmail.com

Cunoștințele – cheia spre existența și evoluția omenirii, ne-au ajutat să atingem cele mai imposibile provocări. Deseori ne întrebăm: ce ar fi dacă omenirea nu ar fi putut dezvolta capacitatea de a învăța și a se adapta la lucruri noi? Astăzi constatăm că unul din cele mai importante aspecte ale evoluției umane sunt cunoștințele.

De la inventarea tiparului și pînă la apariția internetului nu s-au făcut mari salturi în găsirea unor metode de dobîndire a cunoștințelor. Suntem norocoși că avem la îndemîna noastră un astfel de instrument, care chiar dacă nu are un număr infinit de posibilități, oferă un spectru foarte larg de avantaje pentru obținerea informației, deci și a cunoștințelor. La începutul apariției internetului ideea principală era de a face schimb de informație, preponderent textuală. Astăzi serviciile internet permit transmiterea informațiilor practic de orice format: text, imagini, secvențe-sonore, secvențe-video etc, dar și într-o gamă largă de modalități; oamenii își împart între ei creațiile, ideile și cunoștințele. Suntem într-o epocă cînd putem primi un volum mare de informație într-un timp foarte scurt, cea ce este uimitor.

Nu cu mult timp în urmă a fost acceptată ideea că procesul de predare-învățare-evaluare poate fi eficient organizat cu ajutorul internetului. La moment în rețeaua WWW aflăm sute de proiecte web care furnizează servicii eLearning. Acest fapt este un pas mare în procesul de dobîndire a cunoștințelor din motiv că nu suntem limitați de distanță, timp, finanțe etc. Astăzi putem studia fără a ieși din casă, putem învăța, preda și comunica cu alți oameni datorită cursurilor online, a comunităților, a tutorialelor etc. doar cu ajutorul unui singur click de la calculatorul personal conectat la rețeaua internet.

În continuare sunt descrise cîteva dintre cele mai populare proiecte gratuite din domeniul eLearning aflate în rețeaua internet și care pot fi utilizate eficient de către profesori, studenți, elevi și toți ceilalți care au nevoie de cunoștințe din diferite domenii. Resursele respective sunt în engleză, română, rusă.

1. Google Course Builder

Course Builder este un proiect experimental open source creat de Google în mediul online. Este un instrument elaborat de Google bazat pe tehnologiile care au fost utilizate pentru a crea motorul de căutare Google și alte produse: YouTube, Google Drive, Google Docs, Android etc. Course Builder este un instrument complex și bine dotat cu instrucțiuni detaliate, care permite

crearea unui curs online foarte rapid. Course Builder conține: lecții, activități și evaluări. Course Builder este bazat pe Python, HTML și JavaScript; și este compatibil cu alte produse Google pentru a crea un curs și pentru a evalua eficacitatea cursului. Pentru a utiliza Course Builder, trebui să aveți unele aptitudini tehnice la nivel de webmaster, în particular trebuie să cunoașteți și să lucrați cu HTML și JavaScript.

Din punct de vedere tehnic, se descarcă softul necesar, se instalează pe calculatorul personal, se crează cursul și se redactează; după ce cursul poate fi păstrat pe calculatorul personal sau uploadat pe serverele Google. Proiectul nu are nevoie de multe resurse datorită utilizării YouTube, care servește drept un instrument pentru derularea unei lecții online și păstrarea tuturor înregistrări pe serverele YouTube. Deasemenea toate materialele auxiliare pot fi păstrate ca documente în Google Docs sau Google Drive. Profesorul poate avea rolul de autor și tehnolog dacă posedă capacitățile necesare pentru a crea un curs, dar pentru o eficiență mai mare echipa de crearea a cursului trebuie să fie formată din cel puțin 2 persoane. Course Builder este un instrument ușor în utilizare pentru a crea un curs online la orice subiect necesar pentru procesul educativ în școală sau universitate.

Google Curs Builder – scurte caracteristici:

- * Ușor în instalare și utilizare
- * Open Source
- * Instrucțiuni detaliate
- * Necesită cunoștințe de bază în HTML și JavaScript
- * Resurse minime utilizate
- * Flexibil și ușor de modificat
- * Compatibil cu alte produse Google: Google Docs, Google Drive, YouTube etc

Surse:

Pagina principală: <https://code.google.com/p/course-builder/>

Instrucțiuni: <https://code.google.com/p/course-builder/wiki/CourseBuilderChecklist?tm=6>

Curs exemplu: <http://www.powersearchingwithgoogle.com/>

2. Habrahabr

Habrahabr (rusă: Хабрахабр) este un blog colaborativ rus despre IT, informatică și Internet, proprietate

a Thematic Media. Habrahabr a fost fondat în iunie 2006. În 2007, Habrahabr a câștigat în două nomații la ROTOR Discovery of the Year and Online Community of the Year. De asemenea, autorul site-ului, Denis Kryuchkov, a câștigat în nomația Producer of the Year. În 2009, site-ul din nou a câștigat în nomația Online Community of the Year. Habrahabr, pe lângă faptul că este un blog poate fi, de asemenea, caracterizat ca o societate semi-deschisă, care își împarte cunoștințele gratis și informația postată poate fi utilizată, notată, votată, comentată de un Habra utilizator. Orice postare poate fi discutată și ușor modificată de autor dacă aceste dorește sau dacă comunitatea a demonstrat că informația scrisă nu este veridică. Oricine poate deveni un utilizator Habrahabr, dar utilizatorii care au posibilitatea de a publica știri trebuie să aibă o invitație specială dată de către un utilizator Habra autorizat.

Toate informațiile de pe blog pot fi utilizate de către orice student sau profesor în procesul educațional de informatică, simulare matematică, alte subiecte legate de IT și nu numai. În fiecare zi sunt create mai mult de 50 de știri, cele mai bune dintre ele sunt alese de către utilizatori Habra și cele mai bune dintre ele sunt afișate pe pagina principală. Habrahabr are categoria Question and Answers, unde utilizatorii pot da întrebări comunității și vor primi răspunsuri de la specialiști calificați. Multe companii precum Microsoft, Google, Intel, etc, postează experiențele și noutățile ale companiilor sale.

Surse:

Pagina principală: <http://habrahabr.ru/>

Pagină Wiki: <http://en.wikipedia.org/wiki/Habrahabr>

Rubrica companiilor: <http://habrahabr.ru/companies/>

3. Codecademy

Codecademy este un proiect web educațional în limba engleză, și recent în limba rusă, pentru programatori începători care doresc să învețe: rapid, ușor și eficient. Proiectul oferă cursuri online cu lecții detaliate, teme, teste, sistem de progres, sistem de insigne ca motivație auxiliară, ș.a. Codecademy oferă cursuri pentru astfel de limbaje de programare precum: HTML, CSS, PHP, Python, Ruby, de asemenea, web proiecte și crearea API-urilor. Orice profesor, elev, utilizatorul de internet simplu poate studia la Codecademy gratuit. Orice profesor poate folosi Codecademy ca o sursă auxiliară de cunoștințe care intră în cursul de bază de la universitate, de asemenea, pentru a monitoriza procesul educațional al studentului.

Codecademy despre ei înșiși:

“Codecademy este o companie de educație. Dar nu una în modul în care s-ar putea crede. Ne-am angajat pentru a construi cea mai bună experiență de învățare în interior și în afară, făcând Codecademy cel mai bun

loc pentru echipa noastră de a învăța, preda, și de a crea o experiență de învățare online al viitorului.

Educația este veche. Actualul sistem public de învățământ din Statele Unite se datează din secolul 19 și nu a fost conceput pentru a-și dezvolta modelul.

...

Noi regândim educația de la început pînă la sfîrșit. Web-ul a regândit aproape totul - comerțul, rețele sociale, comunicarea și altele. Noi construim educația de care lumea are nevoie - prima educație nativă adevărată în internet.”

Surse:

Pagina principală: <http://www.codecademy.com/>

Despre Codecademy: <http://www.codecademy.com/about>

4. MIT OPEN COURSEWARE

MIT Open Course Ware este o inițiativă a Massachusetts Institute of Technology pentru a pune online toate materialele educaționale de la cursuri la nivel de licență și absolvent, parțial liber și deschis disponibil pentru oricine, oriunde.

În momentul de față MIT OCW are sute de cursuri la număr mare de subiecte: Aeronautică și Astronautică, Antropologie, Chimie, Științe Medicale și Tehnologie, și multe altele. Cursurile sunt disponibile în format video de pe YouTube în care elevii pot interacționa cu profesorii punând întrebări. De asemenea, toate cursurile sunt stocate pe YouTube și iTunes, și pot fi descărcate gratuit.

«Ideea este simplă: de a publica online toate materialele de curs și de a le face disponibile pentru toată lumea.»

Dick K.P. Yue, Profesor, MIT School of Engineering

Surse:

Pagina principală: <http://ocw.mit.edu/index.htm>

Pagina cursului: <http://ocw.mit.edu/courses/>

MIT YouTube channel: <http://www.youtube.com/user/MIT>

Pagina Wiki: http://en.wikipedia.org/wiki/MIT_OpenCourseWare

6. YouTube

Da, cel mai renumit video serviciu din lume este de asemenea, cea mai mare sursă de cunoștințe disponibile pentru toată lumea. Majoritatea universităților, companiilor, centrelor de cercetare au un canal YouTube care împart informații, cursuri, și rezultatele în toate domeniile în formă de secvențe-video sau video prezentări. Informația este liberă spre folosință și utilizând funcția de abonare YouTube, userii sunt întotdeauna la curent cu cele mai noi informații din domeniul de cercetare. Edudemic și OpenCulture a făcut o listă a: 1. Top 12

canale educative YouTube, 2. Cele mai bune site-uri video pentru profesori și 3. Canale inteligente YouTube.

Surse:

Top 12 canale educative YouTube: <http://www.edudemic.com/2012/08/best-video-sites-for-teachers/>

Cele mai bune site-uri video pentru profesori: <http://www.edudemic.com/2013/01/the-top-12-youtube-education-channels/>

Canale inteligente YouTube: <http://www.openculture.com/smartyoutube>

7. Învățăm româna la distanță

Învățăm româna la distanță este un curs online gratuit pentru îmbunătățirea abilităților în limbă română. Proiectul a fost finanțat de către Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova. Cursul necesită o înregistrare și este posibilă monitorizarea rezultatelor în funcție de finalizarea testelor unitare. Site-ul este ușor de folosit, ceea ce înseamnă că oameni de diferite vârste pot învăța limba română cu ajutorul acestui curs.

Sursă:

Pagina principală: <http://invat.antem.org/>

8. Academia Online

Academia online este o academie online, care oferă cursuri gratuite și plătite în limba română. Este prezentă o foarte bună descriere a procesului de studiu pentru elev, care include o mulțime de activități pentru întregul curs și materiale de pentru a obține un rezultat bun. Academia online oferă cursuri în: afaceri, dezvoltare personală, tehnologiile informaționale, limbi străine, educație și alte.

Sursă:

Pagina principală: <http://www.academiaonline.ro/>

9. Didactic.ro

Didactic.ro este o comunitate deschisă pentru profesori vorbitori de limbă română. Comunitatea oferă libertatea de a folosi: documente, proiecte de lecții, prezentări power point, și alte materiale pentru profesori care pot fi utilizate pentru a pregăti lecțiile lor. Materialele sunt destinate ciclurilor: primar, gimnazial și liceal. Oricine poate contribui la dezvoltarea comunității și împărtăși materialele lor cu alți profesori.

Sursă:

Pagină principală: <http://www.didactic.ro/>

10. Open.Michigan

Open.Michigan este o inițiativă a Universității din Michigan, care permite facultăților, studenților, și al-

tor persoane de a partaja resursele educaționale și de cercetare cu comunitatea de învățare la nivel mondial.

Surse:

Pagina principală: <http://open.umich.edu/>

Pagina Wiki: http://en.wikipedia.org/wiki/Open_Michigan

11. OnlineCourses

OnlineCourses.com prelucrează cele mai bune cursuri libere pentru studenți, profesori și oameni interesați în dobândirea cunoștințelor, stocate convenabil pe o platformă online gratuită. Caută, urmează și împarte progresul cu peste 500 de universități și clase de nivel de colegiu la nivel global.

Sursă:

Pagina principală: <http://www.onlinecourses.com>

12. Hexlet

Hexlet este un sistem gratuit de cursuri online, care conține în cea mai mare parte cursuri de programare și alte subiecte în limba rusă.

Sursă:

Pagina principală: <http://hexlet.org/>

13. Course Bacon

Scopul principal al CourseBacon este de a ajuta la găsirea a celor mai bune resurse online pentru orice subiect dat. La moment accentul principal este axat pe cursuri legate de informatică. Totuși, se poate adăuga orice conținut de calitate la alte subiecte.

Sursă:

Pagina principală: <http://coursebacon.com/>

14. Saylor.org

Saylor este un sistem gratuit de cursuri online. Misiunea Fundației Saylor este de a face educația disponibilă și gratuită pentru toți. Ghidat de convingerea că tehnologia are potențialul de a eluda barierele care împiedică multe persoane să participe la modelele tradiționale de școlarizare. Fundația se angajează la dezvoltarea și avansarea metodelor inventive și eficiente cu scopul de a reduce costul educației la zero.

Sursă:

Pagina principală: <http://www.saylor.org/>

15. Sophia

Sophia a fost creată cu o viziune de transformare a educației printr-o comunitate online de profesori și studenți. Scopul este de a oferi curriculum în ritm

propriu, motivațional și relevant pentru elevii de toate etapele și vârstele.

Sophia despre ei înșiși:

“Pentru a realiza viziunea noastră am construit o platformă de educație personalizabilă, care oferă mai mult de 32.000 de tutoriale academice. Predate de mii de profesori folosind mai multe moduri de modelul nostru, elevii pot alege stiluri de predare, care fac apel la modul lor unic de învățare. Prin combinarea conținutului bogat cu flexibilitate online se obțin rezultate remarcabile care durează o viață întreagă.”

Sursă:

Pagina principală: <http://www.sophia.org/>

16. OpenLearning

Open Learning Global a fost fondat cu idea că elevii învață cel mai bine atunci când sunt auto-motivați, implicați și interesați în procesul de învățare. Compania dezvoltă platforma OpenLearning cu scopul de a face învățarea online mult mai eficientă decât învățarea față-în-față.

Sursă:

Pagina principală: <https://www.openlearning.com/>